

ADALYA

SUNA - İNAN KIRAC AKDENİZ MEDENİYETLERİ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ
SUNA & İNAN KIRAC RESEARCH INSTITUTE ON MEDITERRANEAN CIVILIZATIONS

ADALYA

SUNA - İNAN KIRAÇ AKDENİZ MEDENİYETLERİ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ YILLİĞİ
THE ANNUAL OF THE SUNA & İNAN KIRAÇ RESEARCH INSTITUTE ON MEDITERRANEAN CIVILIZATIONS

ADALYA

Vehbi Koç Vakfı

Suna - İnan KIRAÇ Akdeniz Medeniyetleri
Araştırma Enstitüsü Yıllık Dergisi

Yönetim Yeri: Barbaros Mh. Kocatepe Sk. No. 25

Kaleiçi 07100 Antalya Tel: +90 242 243 42 74

Faks: +90 242 243 80 13 e-posta: akmed@akmed.org.tr

Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın **Sayı:** XI - 2008

Sabibi: Vehbi Koç Vakfı Adına Erdal YILDIRIM

Sorumlu Müdür: Kayhan DÖRTLÜK

Yapım: Zero Prodüksiyon Ltd., İstanbul

Arslan Yatağı Sk. Sedef Palas No. 19/2

Cihangir 34433 İstanbul

Tel: +90 212 244 75 21 Faks: +90 212 244 32 09

Baskı: Graphis Matbaa

Yüzyıl Mh. Matbaacilar Sit. 1. Cadde 139 Bağcılar - İstanbul

Bilim Danışma Kurulu / Editorial Advisory Board

Haluk ABBASOĞLU

Ara ALTUN

Oluş ARIK

Cevdet BAYBURTLUOĞLU

Tuncer BAYKARA

Jürgen BORCHHARDT

Jacques Des COURTILS

Ömer ÇAPAR

Vedat ÇELGIN

Bekir DENİZ

Refik DURU

Serra DURUGÖNÜL

Hansgerd HELLENKEMPER

Frank KOLB

Max KUNZE

Thomas MARKSTEINER

Wolfram MARTINI

Gönül ÖNEY

Mehmet ÖZSAIT

Urs PESCHLOW

Scott REDFORD

Martin Ferguson SMITH

Oğuz TEKİN

Gülsün UMURTAK

Burhan VARKIVANÇ

Michael WÖRRL

Martin ZIMMERMAN

Adalya, **A&HCI** (*Arts & Humanities Citation Index*) ve
CC/A&H (*Current Contents / Art & Humanities*) tarafından taranmaktadır.

Adalya is indexed in the **A&HCI** (*Arts & Humanities Citation Index*) and
CC/A&H (*Current Contents / Art & Humanities*).

Hakemli bir dergidir / A peer reviewed Publication

Editörler / Editors

Kayhan DÖRTLÜK

Tarkan KAHYA

Remziye BOYRAZ

İngilizce Editörleri / English Editors

T. M. P. DUGGAN

İnci TÜRKOĞLU

Yazışma Adresi / Mailing Address

Barbaros Mah. Kocatepe Sk. No. 25
Kaleiçi 07100 ANTALYA-TURKEY

Tel: +90 242 243 42 74 • Fax: +90 242 243 80 13

akmed@akmed.org.tr

www.akmed.org.tr

ISSN 1301-2746

İçindekiler

Gülsün Umurtak	
<i>Some Observations on a Group of Buildings and their finds from the Early Neolithic II/2 Settlement at Bademağacı</i>	1
Erkan Dündar	
<i>Some Observations on a North-Syrian/Cilician Jug in the Antalya Museum</i>	21
H. Kübra Ensert – Ahmet Görmüş – Demet Kara	
<i>The Stele of Erzin</i>	35
Murat Arslan	
<i>Eurymedon Muharebesi'nden Sonra Aspendos ve Genel Olarak Pamphylia'nın Durumuna Bir Bakış</i>	49
Nevzat Çevik - Süleyman Bulut	
<i>The rediscovery of GAGAE / 'GAXE' in the south-east corner of Lycia. New finds from the total surface surveys</i>	63
Thomas Corsten	
<i>Die Grabinschrift des Priesters Albasis in Myra</i>	99
Burak Takmer – Nihal Tuner Önen	
<i>Batı Pamphylia'da Antik Yol Araştırmaları: Via Sebaste'nin Perge-Klimaks Arası Güzergahında Yeni Bir Yol Kalıntıları</i>	109
Çilem Uygun – Eray Dökü	
<i>Kibyra Yerel Kırmızı Astarlı Seramiklerinden Örnekler</i>	133
Guntram Koch	
<i>Kinder-Sarkophage der römischen Kaiserzeit in Kleinasiien</i>	165
Nevzat Çevik	
<i>Northeast Lycia. The New Evidence – Results from the past ten years from the Bey Mountains Surface Surveys</i>	189
Sevket Aktaş	
<i>Tombs of the Exedra Type and Evidence from the Patara Examples</i>	235
Ergun Kapitan	
<i>Kelenderis'te Alaşım Metalurjisine Ait Buluntular</i>	263
Ayşe Aydın	
<i>Adana, Anamur ve Silifke Müzesi'ndeki Figürlü Paye ve Levhalar</i>	269

Özgür Çömezoğlu	
<i>Myra's Place in Medieval Glass Production</i>	287
Engin Akyürek	
<i>Palamutdüzi: A Medieval Byzantine Village Settlement in the Bey Mountains</i>	297
T. M. P. Duggan	
<i>The paintwork and plaster on Evdir and Kırkgöz Hans by Antalya- and some implications drawn concerning the original appearance of 13th c. Seljuk State buildings</i>	319
Altan Çetin	
<i>Akdeniz Ticaretinde Memlûkler Devri Misir - Anadolu Mal Mübadelesi</i>	359
Sema Bilici	
<i>Bazı Örnekleriyle Alanya Kalesi Kazılarında Bulunan İthal Kıbrıs Sırı Seramikleri</i>	373

Kibyra Yerel Kırmızı Astarlı Seramiklerinden Örnekler

Çilem UYGUN* – Eray DÖKÜ**

Kibyra, günümüzde Burdur İli, Gölhisar İlçesi, Horzum Mahallesi'nin hemen batısındaki tepelerde konumlanmıştır. Kent antik dönemde, kuzeyde Phrygia, güneyde Lykia, batıda Karia ve doğuda Pisidia ile çevrelenen Kabalia Bölgesi'nin¹ merkezinde yer alır. Güneydeki limanları iç bölgelere bağlayan ticari yolların kesiştiği bu coğrafi avantaj, kentin Hellenistik Dönem'den itibaren önem kazanmasına ve yapılaşma yoğunluğundan da anlaşılabileceği üzere Roma Dönemi'nde en parlak sürecini yaşamasına olanak sağlamıştır (Res.1).

Kibyra ile ilgili ilk sistemli arkeolojik kazı K. Dörtlük başkanlığında, 1975 yılında kentin territoriumu içine giren Uylupınar Nekropolü'nde gerçekleştirilmiştir². Bu kazılarda ele geçen İ.O. 8. yüzyıldan 6. yüzyıla kadar uzanan seramikler, kentin erken dönem yerleşimi için oldukça değerli bilgiler vermektedir. S. S. Baßer'in başkanlığında, 1988 ve 1989 yıllarında tiyatro tepesinin güneybatı yamacındaki oyu mezarlarda yürütülen kurtarma kazalarında bulunan, Geç Hellenistik'ten Bizans Dönemi'ne kadar uzanan kandil grubu ise kentin tarihi ve arkeolojisi için önemlidir³. Ayrıca S. S. Baßer yayınında, mezarlarda ele geçen kandil kalıpları ile tiyatro yamacındaki seramik akıntısı ve üretim hatalı parçalara dikkat çekerek, bu alanda olası bir çömlekçi atölyelerinin varlığından söz eder.

1995 yılından itibaren kent ve territoriumunda gerçekleştirilen epigrafik ağırlıklı yüzey araştırmaları dışında bölgede arkeolojik kazı çalışması yapılmamıştır⁴. 2006 yılında Burdur

* Çilem Uygun, Akdeniz Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Klasik Arkeoloji Bölümü, Kampüs 07058 Antalya.

** Dr. Eray Dökü, Akdeniz Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Klasik Arkeoloji Bölümü, Kampüs 07058 Antalya.

Kibyra kenti kazı çalışmaları, Kültür Varlıklarını ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün DÖŞİM kanalıyla sağladığı ödenek dışında, Burdur Valiliği, Gölhisar Kaymakamlığı ve Belediye Başkanlığının maddi manevi çok önemli katkıları ve desteğiyle gerçekleştirilebilmiştir. Ayrıca bu konunun yayınlanması adına izin veren Kibyra kazısı başkanı H. Ali Ekinci ve makale içersindeki seramiklerin çizim çalışmalarına yardımcı olan, Akdeniz Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğrencilerinden Tijen Yücel ve Seyhan Akgül'e teşekkür ederiz.

¹ Strabon XIII.4, 631; W. Arkwright, "The Cabalians of Herodotus", JHS 34, 1914, 64 vd; R. Shafer, "Pisidian", AJPh 71. 3, 1950, 244 vd.

² K. Dörtlük, "1975 Uylupınar Kazı Raporu", TAD 24 -2, 1977, 9–32.

³ S. S. Baßer, "1988–89 Yılları Kibyra Kurtarma Kazıları", Müze Kurtarma Kazıları Semineri 19–20, 1991, 235–260

⁴ Th. Corsten "Kibyra 1995" AST 14.1, 1997, 63–72; Th. Corsten "Ein neues Buchstabenrakel aus Kibyra", EpigrAnat 28, 1997, 41–49. Th. Corsten – G. H. R. Horsley – R. Kearsley, "Inscriptions from Kibyra in the Museum at Burdur/Turkey", EpigrAnat 28, 1997, 53–56; Th. Corsten, "Kibyra 1996", AST 15.1, 1998, 367–369; Th. Corsten – Th. Drew-Bear – M. Özsaït "Forschungen in der Kibyratis", EpigrAnat 30, 1998, 47–80; Th. Corsten, "Kibyra 1997", AST 16.1, 1999, 387–390; Th. Corsten, "Kibyra 1998", AST 17.1, 2000, 215–216; Th. Corsten, "Kibyra 1999", AST 18.1, 2001, 255–256; Th. Corsten, "Kibyratis in antiquity", Anatolian Archaeology 7, 2001, 17; Th. Corsten, Die Inschriften von Kibyra I (2002); Th. Corsten, "Kibyratis in antiquity", Anatolian Archaeology 8, 2002, 20; Th. Corsten, "Kibyra 2001", AST 20.2, 2003, 83–84; Th. Corsten, "Kibyratis in antiquity", Anatolian Archaeology 9, 2003, 26–27; Th. Corsten, "Kibyra 2002", AST 21.1, 2004, 229–234; Th. Corsten, "Kibyratis in antiquity", Anatolian Archaeology 10, 2004, 22–23; Th. Corsten, "Kibyra 2003", AST 22.1, 2005, 29–34; Th. Corsten, "Kibyratis in antiquity", Anatolian Archaeology 11, 2005, 27–28; Th. Corsten, "Estates in Roman Asia Minor: the case of Kibyratis", bk.: St. Mitchell – C. Katsari (ed.) Patterns in the Economy of Roman Asia Minor (2005) 1–51; Th. Corsten, "Kibyra 2004", AST 23.1, 2006, 19–20.

Müzesi Müdürlüğü başkanlığında ve Akdeniz Üniversitesi - Arkeoloji Bölümü işbirliğiyle başlayan kazı çalışmalarında ise, kent girişinde tüm görkemiyle duran stadion ilk kazı alanını oluşturmuş ve bu sezonun bitiminde stadionun batı oturma sıraları ile caveasının tamamı açığa çıkartılmıştır (Res. 2)⁵. Ayrıca kente ve territoriumunda yürütülen kapsamlı yüzey araştırmalarında, kent içinde Hellenistik ve Roma, Uylupınar yerleşmesinde ise Erken Tunç Çağ ve boyalı Demir Çağ seramikleri bulunmuştur⁶. Böylece 1975 yılı araştırmalarında İ.O. 8. yüzyıla kadar uzanan Uylupınar yerleşim tarihinin çok daha erkene gittiği düşünülmektedir.

Kibyra merkezinde ise, tiyatro yamacında ele geçen kabartmalı seramiklerle⁷ en erken İ.O. 3. yüzyıl ortasına kadar giden tarih, kentin İ.O. 2. yüzyılda Tetrapolis⁸ başkentliği yapması ve Roma generali Manlius Vulso'nun, Galatlar'a karşı çıktığı sefer dönüsü kenti kuşatmasıyla da desteklenir⁹.

İ.O. 84 yılında ise Roma Generali Murena, tyranlığı ortadan kaldırarak, Kibyra'yı Asia Eyaletine bağlarken; Tetrapolis'i oluşturan Balboura, Boubon ve Oinoanda'yı Lykia topraklarına katar. Dolayısıyla bu dönemde beraber, kentteki kamu yapılarında Roma yönetiminin gücü mimariye yansırken, bu etki Erken Roma Dönemi'nden itibaren yerel üretim yoğunlukta olmak üzere seramikte de kendini gösterir. İ.S. 23 yılında büyük deprem sonrasında, Tiberius'un kenti onarımı için vergiden muaf tutması¹⁰ sonucu Kibyra İmparatorun onuruna "Caiseria Cibyra" olarak anılmıştır¹¹.

Bu çalışmanın konusunu oluşturan yerel kırmızı astarlı seramikler yukarıda da değinildiği gibi stadion kazısı ve tiyatro yamacı yüzey araştırmalarından ele geçmiştir (Res. 3-4). Bu alanların ilki olan stadion, kentin doğusunda güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda konumlandırılmış; "U" formlu ve tek sphendonelidir. Stadion'da ele geçen mimari profiller ve dösemeler kentin diğer kamu yapılarında olduğu gibi İ.S. 23'de ki büyük deprem sonrasında, Tiberius Dönemi'ndeki yapılaşma ile birlikte inşa edildiğini göstermektedir. Ayrıca, stadionun batı caveası boyunca devam eden portikonun en üst sırasında İ.S. geç 2.- erken 3. yüzyıla tarihlenen yazıtlar, portikonun kesin olarak bu tarihte yapıya eklendiğini kanıtlar. Portiko arkada geç dönem bir teras duvarı ile sınırlırmış olup, bu duvarın yapımında çoğunlukla moloz taşlar, kısmen de portiko ayaklarının mimari parçaları kullanılmıştır. Teras duvarının yıkılmasından sonra yukarıdaki akıntı toprakla dolan, portiko alanı ve stadion cavealarında ele geçen buluntular, herhangi bir stratigrafi vermez. Dolayısıyla bu alandan gelen ve çalışma içerisinde değerlendirilen seramiklerin buluntu yeri, ne stadionu ne de malzemenin kendisini tarihlemede yeterli değildir.

⁵ Kibyra kazıları Burdur Müzesi Müdürü H. Ali Ekinci başkanlığında ve Prof. Dr. Fahri Işık ile Prof. Dr. Havva İşkan'ın bilimsel danışmanlığında, ikinci sezonunu tamamlamıştır, bk.: H. A. Ekinci – Ş. Özüdoğru – E. Dökü – G. Tiryaki, "Kibyra Kazı Çalışmaları 2006", Anmed 5, 2007, 22 vd.

⁶ H. A. Ekinci – Ş. Özüdoğru – E. Dökü – G. Tiryaki, "Kibyra Kazı Çalışmaları 2006", Anmed 5, 2007, 22 vd; H. A. Ekinci – Ş. Özüdoğru – E. Dökü – G. Tiryaki, "Kibyra Kazı Çalışmaları 2007", Anmed 6, 2008 (Baskıda).

⁷ B. Sayılı, Kibyra Kalıp Yapımı Kaseleri (Yayınlanmamış Lisans Tezi, İzmir 2007) 21.

⁸ Strabon XIII 41, 631. Strabon, ticaret yol kavşağında konumlanan Kibyra'nın İ.O. 2. yüzyılda çevresindeki Boubon (İbecik-Dikmen Tepesi), Balboura (Karaçulha Köyü) ve Oinoanda (İncealiler Köyü) kentleri ile birlikte kurulan Tetrapolis'in başkenti olduğunu bildirir.

⁹ Strabon XIII 41,63; D. Magie, Roman Rule in Asia Minor I (1966) 241 dn. 30, 279.

¹⁰ P. Gardner "Countries and Cities in Ancient Art", JHS 9, 1888, 69 vd.; Magie, age., 500; O. Akşit, Roma İmparatorluk Tarihi (1985) 77.

¹¹ Magie, age., 500; G. E. Bean, Eskiçağda Lykia Bölgesi (1997) 168 .

Çalışma kapsamında irdelenen seramiklerin ikinci buluntu alanı ise, tiyatro ile boulou-terionun konumlandığı tepenin güney yamacıdır. Erozyonla kayan kalın toprak tabakası ve bitki örtüsüyle kaplanan bu alanda, mimari yapışmaya yönelik herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır.

Sonuç olarak, hem stadion hem de tiyatro yamacında ele geçen yerel kırmızı astarlı seramiklerin tarihlenmesinde, diğer merkezlerdeki benzer örneklerle karşılaştırma yöntemine gidilmiştir.

Çalışma konusunu oluşturan Kibyra yerel seramigi ilk kez S. Japp¹² tarafından az sayıda örnekle tanıtılmıştır. Japp çalışmasında yerel seramik üretimini yüzeyden toplanan pişme hatalı, birbirine yapışık üretim atıkları ile megara kalıplarına dayandırır. Yukarıda da belirtildiği üzere 2006 ve 2007 kazı sezonlarında tiyatronun yaslandığı tepenin güney yamacında ele geçen benzer nitelikteki parçalar Japp'ın bu görüşünü doğrular. Amorf malzemenin yer aldığı Hellenistik ve Roma Dönemi seramiklerinin akıntı yönü, olası çömlekçi mahallesinin bu bölgede aranması gerektiğini düşündürür. Bu görüş Sagalassos kentindeki çömlekçi mahallesinin benzer konumuyla da desteklenir¹³. Ş. Özüdoğru ve E. Dündar tarafından yayına sunulan Kibyra mühürlü unguentariumları, üretimin yerel ihtiyacı karşılamanın ötesinde dışa açılan ticari bir potansiyele sahip olduğunu göstermiştir¹⁴. Yüzeyden toplanan ve kazı buluntusu olarak ele geçen yerel kırmızı astarlı seramiklerin değerlendirildiği bu çalışma, konuya ilgili Japp ve Özüdoğru-Dündar'a ait görüşlerin netlik kazanmasına yardımcı olacaktır.

Katalog içerisindeki 51 parça, hamur-astar ve form özelliklerine göre sigillata taklidi ve günlük kullanım olmak üzere iki ana gruba ayrılır. Batı ve doğu sigillata tipolojileriyle benzer tabak ve kase örnekleri, kalın uygulanan astar yapısıyla "sigillata taklidi" grubuna girer. İçki, saklama ve pişirme kaplarının yer aldığı günlük kullanım örneklerinde ise tipolojiye ek olarak ince astar esas alınmıştır.

Hamur ve Astar Özellikleri

Hamur: Katkı maddelerinden arındırılmış sert pişimli hamur içerisinde yalnızca ince kireç tanecikleri görülür. Günlük kullanım grubuna giren formların kalın cidarlı örneklerinde hamur kalitesine bağlı olarak hava boşukları dikkati çeker. Kırmızıdan portakal rengine varan hamur, Munsell kataloğuna göre iki gruba ayrılır. Birinci grup kırmızının ağırlıkta olduğu 2,5 YR 6/8- 6/6- 7/8 light red; 2,5 YR 5/8 red tonlarındadır. Kırmızının portakal rengine yaklaşığı ikinci grup ise, 5 YR 6/8- 6/6- 7/6 reddish yellow; 7,5 YR 6/4 light brown, 7/4 pink sınıflandırmamasına girer. Yapısal açıdan ortak özellikler gösteren her iki grubun tespitinde yalnızca renk tonları esas alınmıştır. Katalogda 32 parçayla örneklenen 1. hamur grubu daha yoğundur. Hamur gruplarının formlara ya da buluntu yerlerine göre dağılımı, makale içerisindeki örneklerin azlığı nedeniyle henüz genellemeye yönelik bir sonuç vermemektedir. Yanlış fırınlama sonucu yanık olarak nitelendirileceğimiz örneklerin katısız hamur yapısı diğer yerel seramiklerle aynıdır.

Astar: Hamur renginden birkaç ton koyu uygulanan kırmızımsı astar mat görünümlüdür. Munsell kataloğuna göre 2,5 YR 5/8- 4/8 red; 10 R 5/8- 6/8 red tonları kullanılmıştır.

¹² Japp 2005, 237-241.

¹³ M. Waelkens, "The Excavations at Sagalassos 1990", AnatSt 41, 1991, 206.

¹⁴ Ş. Özüdoğru – E. Dündar, "Kibyra Geç Roma-Erken Doğu Roma Dönemi Mühürlü Unguentariumları", Olba XV, 2007, 145-178.

Astar rengi ve niteliği seramik yüzeyinin perdah kalitesi, uygulama kalınlığı ve fırınlama aşamasındaki işlemlere bağlı olarak değişkenlik gösterir. Sigillata ve günlük kullanım seramiğinin ayırt edilmesinde de etken olan bu faktörlere dayanarak, yerel Kibyra örnekleri astar niteliğine göre "A" ve "B" olmak üzere iki grubu ayrılır. A grubunda kalın uygulanan, parlak görünümülü kaygan örnekler yer alır. 3 katalog numaralı tabağın iç kısmındaki çift daldırma izi ise, yine doğu sigillatalarından bilinmektedir.

"B" grubunda ince uygulanan mat görünümülü astar, yüzeydeki pürüzlü dokuyu kapsamamıştır. Her iki grup içerisindeki bazı örneklerde iç ve dış astar kalınlığı ve renginin farklı olduğu gözlemlenir. Bu durum aynı seramikte dışta Çandarlı Sigillatasına benzer koyu kırmızı astar, içte DSB grubunu hatırlatan açık renk astar çeşitliliğini bir arada görmemizi mümkün kılar.

Diğer yandan bu sınıflandırmaya dahil edilmeyen fırınlama hatalı örnekler, hata derecelerine göre; astar rengini tamamen kaybeden (Kat. No. 1, 30, 39) ve dalgılı görünümülü (Kat. No. 23, 24) olmak üzere ikiye ayrılır. Dudak kenarı ve kaideye yoğunlaşan, nerdeyse siyaha varan düzensiz şerit ve dalgalar özellikle Kbr. Kase Form 7 grubunda yoğunluk gösterir.

Tipoloji

Kibyra yerel kırmızı astarlı seramikleri kullanım amacına göre, servis ve pişirme kapları olmak üzere iki ana grupta toplanır. Servis kapları içerisinde astar kalitesi değişken tabak, kase, kupa ve testi-maşrapa formları yer alır. Tek bir güveç formıyla örneklenen pişirme kapları ise, sayısal azlığına karşın nitelikli işçiliğiyle dikkat çeker. Bu gruplamanın dışında tutulan ve kozmetik kabı olarak yorumlanan parça özel form başlığı altında değerlendirilmiştir.

Tabaklar: Bu çalışmada yerel Kibyra seramikleri tanımlamasına giren 6 tabak formu tespit edilmiştir. Ağız çapı değişkenlik gösteren örneklerde sığ gövde ve alçak halka kaide profili ortaktır.

Kbr. T. Form 1 (Kat. No. 1-2): DSA tipolojisindeki Samaria Form 1¹⁵ grubunun yerel taklididir. Orijinal DSA tabaklarının üretim tarihine yönelik farklılıklar ileri sürürlür¹⁶. Yanlış fırınlama sonucu hamur-astar rengini tamamen kaybeden 1 nolu Kibyra örneği, grubun yerelliğini göstermesi adına önemlidir. DSA tipolojisinde en geç İ.S. 1. yüzyıl başlarına tarihlenen bu tabak formunun 1 numaralı Kibyra örneği dudak ve kaide profiliyle, İ.O. 1. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenir¹⁷. DSA örneklerine kıyasla küçük ölçüde ve sığ yapılan 2 numaralı tabak ise, İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısı tarihiyle biraz daha geç olmalıdır¹⁸.

Kbr. T. Form 2 (Kat. No. 3-5): Grup içerisindeki alçak kaideli sığ tabaklar DSB¹⁹, Pergamon²⁰ ve Çandarlı Sigillatası²¹ ile Sagalassos²² kırmızı astarlı seramik tipolojisinden

¹⁵ Crowfoot 1957, 309 Res. 73; Slane 1997, 285-289 Lev. 6-12.

¹⁶ En erken İ.O. 2. yüzyıl sonlarına tarihlenen tabaklarda, Augustus Dönemi'yle birlikte üretimin ikinci aşamasına geçilir, bk.: F. O. Waagé, *The Pottery*, bk.: G. W. Elderkin (ed.), *Antioch on the Orontes. I. The Excavations of 1932 (1934)* Lev. III Kat. No. 120a. 123k. 124f. 124p; Slane 1997, 285-289.

¹⁷ Anderson-Stojanović 1992, 45 Lev. 27, 226.

¹⁸ Zelle 1997, 34 Res. 4, 8.

¹⁹ Hayes 1985, 62 Lev. XIII 6; V. Mitsopoulos - Leon, *Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos. Kleinfunde 1. Teil: Keramik hellenistischer und römischer Zeit*, FiE 9, 2, 2 (1991) 99 Lev. 117 H 4.

²⁰ Meyer-Schlichtmann 1988, Lev. 17, 261. T. 3.

²¹ Hayes 1985, 75 Lev. XVII 1.

²² Poblome 1999, 308 Res. 50, 1-10.

bilinmektedir. Tamamı 1. grup hamur özellikleri gösteren Kibyra örneklerinden, 3 numaralı eserde "A"; 4 ve 5 numaralı parçalarda ise "B" grubu astar izlenir. Diğer yandan 5 numaralı tabak içte kalın, dışta ince uygulanan astar yapısıyla Çandarlı sigillatalarını hatırlatır. 4 numaralı ağız parçası, DSD grubundaki gibi kahve tonlarının ağırlıkta olduğu astar rengiyle diğerlerinden farklıdır. Doğu sigillatalarında İ.S. 1.-2. yüzyıl arasına tarihlenen bu formun Sagalassos örnekleri, İ.S. 3. yüzyıla kadar uzanır. Yüzey buluntularından oluşan Kbr. T. Form 2 ise, Çandarlı L 6 grubuya benzerlik gösteren 4 numaralı tabakla en erken İ.S. 1. yüzyıla tarihlenir. Sivri uçla sonlanan alçak kaide profiliyle karşılaştırma örneklerinden ayrılan 3 ve 5 numaralı parçalar en geç İ.S. 2. yüzyıla tarihlenebilirler.

Kbr. T. Form 3 (Kat. No. 6): Tamamı stadion caveasından ele geçen 10 parçanın yer aldığı bu tabak grubu, katalogda tek bir eserle örneklenir. Dudakla gövde arasındaki içbükey profil, grubun belirleyici özelliğidir. Hellenistik Dönem²³ geniş ağızlı kaselerinden bilinen bu dudak ve gövde yapısı Kibyraörneğinde kaide profiliyle farklılaşır. Dolgu tabakasında ele geçen ve Doğu Sigillata tipolojilerinde karşılığı bulunmayan bu tabak formu, kentin özgün üretimi olmalıdır. Sonuç olarak bu grup, Kbr. T. Form 2'deki geniş ağızlı sig tabaklarının farklı versiyonu olarak İ.S. 1. - 2. yüzyıl içerisinde tarihlenebilir.

Kbr. T. Form 4 (Kat. No. 7-8): Bu gruptaki dışa taşkın yatay dudaklı sig tabaklar ayrıntıda farklı profil özellikleri gösterir. Benzer dudak profili; İ.O. 1. yüzyılın 1. yarısında DSA'nın²⁴ sig tabaklarında, İ.S. 1. yüzyılın ortasından İ.S. 2. yüzyılın birinci yarısına kadar DSC'nin²⁵ derin tabaklarında kullanılmıştır. Gövde yüksekliği, cidar kalınlığı ve dudak boyu Doğu Sigillata örneklerinden farklı olan Form 4, Sagalassos kırmızı astarlı seramik tipolojisindeki 1C130 grubunda değerlendirilen 2 tabak örneğiyle benzerlik gösterir²⁶. Poblome'in İ.S. 2.-3. yüzyıl arasına yerleştirdiği örnekler, Kibyra tabaklarının bu süreçte tarihlenmesinde etkendir.

Kbr. T. Form 5 (Kat. No. 9): DSD²⁷ grubunun yerel taklidi olmasına karşın, kalın uygulanan portakalimsı kırmızı astar rengi, DSB ve Sagalassos örneklerini hatırlatır. Diğer yandan astarda, firırlama aşamasındaki özensizlikten kaynaklanan dalgılı görünüm kabın üretim kalitesini azaltır. Sonuç olarak stadion cavaeasındaki dolgu tabakasında ele geçen 9 numaralı tabak, DSD tipolojisindeki benzer form doğrultusunda İ.S. 1. yüzyıl içerisinde tarihlenebilir.

Kbr. T. Form 6 (Kat. No. 10): Bu form dudak ve gövde profiliyle İ.S. 1. yüzyılda üretimi başlayan ve İ.S. 3. yüzyılda yoğunluk gösteren, Sagalassos 1C170 grubu içerisinde girer²⁸. Formdaki bu benzerliğe rağmen, astarın orijinal Sagalassos örneklerindeki kaliteyi yakalamaması ve üstelik ağız kısmında koyu tonda basit pişim hatalarının izlenmesi, 10 numaralı parçanın yerel olarak tanımlanmasında etkendir. Diğer yandan Sagalassos örnekleriyle form birlikteliği gösteren 10 numaralı tabak, geniş ağız çapı ve kalın cidarıyla İ.S. 3. yüzyıla tarihlenebilir.

²³ L. J. Eiring, "The Hellenistic Period", bk.: J. N. Coldsteram - L. J. Eiring - G. Forster, Knossos Pottery. Handbook. Greek and Roman, BSA 7 (2001) 102-104.

²⁴ Zelle 1997, 34-35 Res. 5, 9.

²⁵ Zelle 1997, 93-94 Res. 25, 499-516.

²⁶ Poblome 1999, 308 Res. 54, 4. 5.

²⁷ Hayes 1985, 83 Lev. XIX 4; Sackett 1992, 185 Lev. 129, 18.

²⁸ Poblome 1999, 309 Res. 63, 8-9.

Kaseler: Kibyra yerel seramikleri içerisinde Doğu Sigillata grupları ağırlıklı olmak üzere, günlük kullanım seramikleriyle de ilişkili 12 kase formu tespit edilmiştir.

Kbr. K. Form 1 (Kat. No. 11-12): Kase tipolojisindeki en erken formdur. 11 numaralı kasede "A", 12 numaralı örnekte ise "B" grubu astar izlenir. Aynı form grubunun, tiyatro yamacı yüzey seramiği içerisinde tespit edilen hatalı üretimi, grubun yerelliğini göstermesi açısından önemlidir. Form 1, Hellenistik Dönem echinus²⁹ tipi kaselerin devamında, erken Roma seramik tipolojisinde İ.O. 1. yüzyıl ağırlıklı olmak üzere Pergamon³⁰, DSA³¹ ve DSD³² gruplarında üretilmiştir. Doğu Sigillataları'nda en geç Tiberius Dönemi'ne tarihlenen içe dönük ağızlı kaseler, günlük kullanım seramiklerinde İ.O. 4. yüzyıldan İ.O. 1. yüzyıla kadar devam eder³³. Sagalassos³⁴ kırmızı astarlı seramik tipolojisinde, İ.S. 3. yüzyılda yoğunluk gösteren ve İ.S. 4. yüzyıl ortasında sonlanan kaseler erken dönem örnekleriyle benzerdir. Uzun süreli kullanılan bu formda, erken Roma örneklerinin ince cidarlı oluşu Hellenistik kaselerden farklıdır³⁵. Bu bağlamda Erken Roma Dönemi örnekleriyle profil benzerliği gösteren Form 1, İ.O. 1. yüzyıldan olmalıdır.

Kbr. K. Form 2 (Kat. No. 13-15): Bu grupta Batı³⁶ ve Doğu Sigillata tipolojilerinde yaygın olan konik gövdeli kase formunun yerel örnekleri yer alır. Ortak hamur yapısına sahip üç kase ayrıntıda dudak, gövde profili ve bezeme yönünden farklılık gösterir. 14 ve 15 numaralı kaseler ince profil ve "A" grubuna giren astar yapısına rağmen, kalitede doğu sigillata örneklerinden ayrılır. 16 numaralı ağız parçası ise mat görünümlü ve pürüzlü yüzeyiyle "B" grubundandır. 13 numaralı örneğin rulet motifyle bezeli dudak profili Hayes DSB Form 31 grubuya benzer³⁷. 14 numaralı kase ise hem DSA³⁸ hem de DSB³⁹ formlarıyla ilişkilidir. Dudak ve iç gövde profiliyle diğerlerinden ayrılan 15 numaralı örnek, kuzey İtalya⁴⁰ ve DSB⁴¹ grubu kaseleriyle bağlantılıdır. Tipoloji karşılaşması neticesinde 13 ve 14 numaralı örnekler İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısına, 15 numaralı örnek ise ikinci yarıya tarihlenmelidir.

Kbr. K. Form 3 (Kat. No. 16): Dışa açık ağızlı, kasede 1. grup hamur ve "B" grubu astar görülür. İçte kalın uygulanan portakalimsı kırmızı tonlarındaki astar, DSB örneklerinde asla göremeyeceğimiz kadar incedir. Kibyra örneği ağız ve gövde profiline göre, Hayes'in

²⁹ S. I. Rotroff, Hellenistic Pottery. Athenian and Imported Wheelmade Table Ware and Related Material, The Athenian Agora 29, 1 (1997) 162-163 Res. 63, 1010; S. I. Rotroff – A. Oliver, The Hellenistic Pottery from Sardis: The Finds through 1994 (2003) 24-25 Lev. 7-9, 32-47.

³⁰ Meyer-Schllichtmann 1988, 89-91 Lev. 11, 89 N 1, 98 N 2; C. Williams, Anemurium. The Roman and Early Byzantine Pottery (1989) Res. 8, 114.

³¹ Waagé, age., Lev. II Kat. No. 76-80.

³² Hayes 1985, 84 Lev. XIX 12.

³³ Wintermeyer 2004, 121 Res. 1128-1135.

³⁴ Poblome 1999, 309 Res. 29, 7. 4.

³⁵ Anderson-Stojanović 1992, 103 Lev. 87, 739.

³⁶ Kenrick 1985, 144 Res. 26, 208. 1-3; Res. 27, 210. 1-5; Res. 29, 216. 1-3; Konik kaseler Conspectus Form 22 ve 23 grupları içerisinde değerlendirilir, bk.: E. Ettlinger – B. Hedinger – B. Hoffmann vd., Conspectus Formarum Terrae Sigillatae Italico Modo Confectae, Materialien zur Römisch-Germanischen Keramik 10 (1990) 90-93 Lev. 20-21. Form 22 en erken İ.O. 20; Form 23 ise İ.S. 1. yüzyılın 2. ve 3. çeyreğine tarihlenir.

³⁷ Hayes 1985, 59 Lev. XIII 1.

³⁸ age., 34 Lev VI 11-12.

³⁹ age., 59 Lev. XII 28.

⁴⁰ Saracino 1985, 175-230.

⁴¹ Hayes 1985, 60 Lev. XIII 6.

DSB tipolojisindeki iki ayrı kase formuyla ilişkilendirilebilir. Gövde ve taban bağlantısı Hayes Form 34⁴² kasesiyle benzerlik göstermesine karşın, dudak profili DSB-2 grubu Hayes Form 75 numaralı kaseye yakındır⁴³. İçbükey yivle hareketlendirilen düz taban ise DSB kaselerinden farklıdır.

Kbr. K. Form 4 (Kat. No. 17): DSB⁴⁴ ve Sagalassos⁴⁵ tipolojilerindeki konik gövdeli kase formlarıyla benzerlik gösterir. İtalya sigillatalarında⁴⁶ da kullanılan bu formun DSB-2 örnekleri İ.S. 70/75 ile İ.S. 120 arasına tarihlenir⁴⁷. Halka kaideyle sonlanan Sagalassos kaseleri ise, İ.S. 4. yüzyılın birinci yarısında yoğunluk gösterir. İnce astarıyla ithal seramiklerden ayrılan Kibyra örneği, dudaktan gövdeye geçiş sağlayan dar ve keskin profiliyle DSB-2 kaseleriyle birlikte değerlendirilmelidir.

Kbr. K. Form 5 (Kat. No. 18): Kasenin 1. grup hamuru ve "A" grubu astarı ise DBS örneklerine kıyasla düşük kalitededir. Bu nedenle yerel üretim olarak ayrılan 18 numaralı parça, taban profilindeki farklılığına karşın, Kuzey İtalya⁴⁸ ve DSB-2⁴⁹ tipolojilerindeki kase formalarını hatırlatır.

Kbr. K. Form 6 (Kat. No. 19): Dışa taşınan düz dudaklı ve konik gövdeli kasenin karşılaşır tırma örneği bulunamamıştır. "A" grubu astarın günlük kullanım kaplarına kıyasla kalın uygulanmasına rağmen, dış yüzeydeki pürüzlü dokuyu gidermemesi kabin perdah kalitesizliğinin göstergesidir. Diğer yandan bu formun Kibyra çömlekçiliğini etkilemesi beklenen Sagalassos tipolojisinde de olmayı, kentteki üretim farklılığını ortaya koyar. Sonuç olarak Kbr. K. Form 6 yerel kase tipolojisindeki konik gövdeli kaselerle ilişkilendirildiğinde İ.S. 1.-2. yüzyıl içerisinde verilebilir.

Kbr. K. Form 7 (Kat. No. 20-24): Kibyra kase tipolojisinde sayısal açıdan en yoğun grup tur. 20, 21 ve 24 numaralar iyi fırınlanmış, 22 ve 23 numaralı kaselerde ise hamur ve astar gerçek rengini kaybetmiştir. Astardaki renk düzensizliği grubun genel özelliğidir. Bu kase formu Kuzey İtalya⁵⁰, DSA⁵¹, DSB⁵² ve Sagalassos⁵³ kırmızı astarlı seramik tipolojisinden bilinmektedir. Her grupta farklı profil özellikleri gösteren kaselerin alt sınırını, İ.O. 20 yıldan Kuzey İtalya örnekleri oluşturur. Hayes, DSB'nin her iki alt grubunda da üretilen bu formu 3 başlıkta değerlendirir ve İ.S. 1. yüzyılın son çeyreği ile İ.S. 2. yüzyıl başına tarihler. Taban profilindeki farklılığına rağmen aynı grupta yer alan Sagalassos örnekleri ise, İ.S. 1.-4. yüzyıl arasına verilir.

Form 7 büyük kısmı cavea alanından olmak üzere 26 adet ele geçmiştir. Kırmızı tonlarının ağırlıkta olduğu astarda, fırınlamadaki özensizlik sonucu kaynaklanan küçük

⁴² age., Lev. XIII 4.

⁴³ age., 68 Lev. XV 8.

⁴⁴ age., 68 Lev. XV 6.

⁴⁵ Poblome 1999, 307 Res. 43, 1-5.

⁴⁶ G. Pucci, Terra Sigillata Italica, bk.: EAA. Atlante delle forme ceramiche II 359-405 (1985) 206-207 Lev. LXV 15-18.

⁴⁷ Anderson-Stojanović 1992, 53 Lev. 39, 328.

⁴⁸ Pucci age., 206 Lev. LXV 12. Dragendorff Form 46 B olarak adlandırılan kaselerde dudak DSB ve Kibyra örneğine kıyasla daha uzundur.

⁴⁹ Hayes 1985, 67 Lev. XV 3.

⁵⁰ Saracino 1985, 195 Lev. LVI 13.

⁵¹ Hayes 1985, 41 Lev. VIII 3.

⁵² age., 60 Lev. XIII 7; 61 XIII 12; 67 Lev. XV 2.

⁵³ Poblome 1999, 305 Res. 20, 4-5.

çatlaklar izlenir. Astarın kalın uygulanması sonucunda oluşan bu üretim hatası kaselerin ortak özellikleidir. Diğer yandan 26 kase içerisindeki yüksek ateşe maruz kalarak yanan 5 örnek, formun yerelliğini işaret etmesi açısından önemlidir. Form 7, 22 numaralı kase dışında İ.S. 1. yüzyıl içerisinde tarihlenir. 22 numaralı örnek, ağız profilindeki farklılık nedeniyle erken olabilir.

Kbr. K. Form 8 (Kat. No. 25): Bu kase hamur özellikleriyle 1. grubu girer. "B" grubu astar dışında tamamen aşınmış olmasına rağmen yalnızca içte korunmuştur. Kibyra kasesi genel form özellikleriyle Kuzey İtalya⁵⁴ ve DSD⁵⁵ tipolojisindeki çift kulplu fincanları hatırlatmasına karşın, kapak kullanımına elverişli dudak profiliyle işlevde farklılaşır. Bu bağlamda Form 8, Stobi'deki kapaklı derin saklama kaseleriyle birlikte değerlendirilmelidir⁵⁶. İ.O. 1. yüzyıl tarihli Stobi örneklerindeki dudak profili, İ.S. 1. yüzyıl Ephesos günlük kullanım kaselerinde de karşımıza çıkar⁵⁷. Sonuç olarak günlük kullanım seramigi içerisinde giren Form 8, Stobi'deki benzerleri gibi İ.O. 1. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenir.

Kbr. K. Form 9 (Kat. No. 26): Dudak profiliyle Kbr. K. Form 4 içerisindeki konik kaseyle benzerdir. 1. grup hamurun kesitinde fırırlama hatası sonucu oluşan ince, gri bir tabaka izlenir. "B" grubu astar renginde pişmeye bağlı ton farklılığı görülmektedir. Form 9, DSB-1⁵⁸ tipolojisinde Batı Sigillatası etkisiyle üretilen küçük kaselerin geniş ağızlı ve derin örnekleridir. Sagalassos kırmızı astarlı seramik tipolojisinde de kullanılan bu kase formu, Kibyra örneğinde olduğu gibi geniş ağızlı ve derin gövdelidir⁵⁹. Kartaca yerel seramikleri içerisindeki aynı formun keskin konturlu örneği, formun atölyelere bağlı olarak farklı yorumlandığını gösterir⁶⁰. Sagalassos kaseleri İ.S. 1. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.S. 2. yüzyılın ikinci yarısı arasına, Kartaca örneği ise İ.S. 1. yüzyıl içerisinde tarihlenmiştir. Sagalassos'da İ.S. 3. yüzyıla kadar devam eden bu formun yerel Kibyra örneği için Kartaca kasesi de dikkate alınarak, İ.S. 1. yüzyıl tarihi önerilmekte, fakat yüzey buluntusu olması nedeniyle kesin bir sonuca varılamamaktadır.

Kbr. K. Form 10 (Kat. No. 27): İlk kez Japp tarafından tanıtılan bu formun, "B" grubuna giren ince astarı günlük kullanım seramiklerine benzer⁶¹. Sigillata ve Sagalassos tipolojilerinde örneklenmeyen kase formunun tarihine yönelik kesin bir veri bulunmamakla beraber; İ.S. 1.-2. yüzyıl yerel örneklerle ortak hamur-astar özellikleri sergilemesi nedeniyle onlarla aynı dönemden olabilir.

Kbr. K. Form 11 (Kat. No. 28): Dudak profili ve astar kalitesiyle günlük kullanım seramikleri içerisinde gider. Assos⁶² ve Knossos⁶³'da ele geçen örnekler formun hem kırmızı astarlı hem de boyalı seramik gruplarında farklı profillerle üretildiğini ortaya koyar. Kbr. K.

⁵⁴ Saracino 1985, 220-228 Lev. LXXIII-LXXVI. İtalya örneklerinde gövde mitolojik sahneler, insan ve hayvan betimlemeleri ve dekoratif amaçlı bitkisel bezemelerle süslenmiştir.

⁵⁵ Hayes 1985, 86 Lev. XX 11.

⁵⁶ Anderson-Stojanović 1992, 37 Lev. 20-21, 154-170.

⁵⁷ Meriç 2002, 109 Lev. 62, 724

⁵⁸ Hayes 1985, 57-58 Lev. XII 16-18.

⁵⁹ Poblome 1999, 306 Res. 27, 5. 7.

⁶⁰ B. Hedinger – S. Schnurbein – G. Schneider, "Die frühe Terra Sigillata aus den Grabungen des deutschen Archäologischen Instituts in Karthago", bk.: F. Rakob (ed.), Die deutschen Ausgrabungen in Karthago (2000) 378 Res. 31, 350.

⁶¹ Japp 2005, 239 Res. 4.

⁶² Zelle 1997, 50-51 Res. 21, 89.

⁶³ Sackett 1992, 195 Lev. 139, 57; 200 Lev. 146, 52.

Form 11 yivilerle hareketlendirilen gövde profiliyle, İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısına tarihlenen Assos ve Knossos örneklerinden çok, İ.S. 2. yüzyıl ile erken 4. yüzyıl arasına tarihlenen Stobi⁶⁴ günlük kullanım kaseleriyle benzerdir. Sonuç olarak buluntu konteksti olmadan bu kase için ancak İ.S. 2. ve 3. yüzyıl önerilebilmekte, formun uzun süreli kullanımını nedeniyle kesin tarihleme yapılamamaktadır.

Kbr. K. Form 12 (Kat. No. 29): Bu grup, hatalı fırınlama sonucu kahverengine dönüßen ince astar ve bazı kısımlarda yanık görünümlü hamur yapısıyla günlük kullanım seramikleri içerisinde girer. Formun dışa taşkın yatay dudak profili İ.S. 1. yüzyıl Pontus⁶⁵, İ.S. 1.-2. yüzyıl Çandarlı⁶⁶ Sigillatası kaselerini hatırlatır. Erken örneklerde uzun tutulan dudak, İ.S. 2. ve 3. yüzyıl arasında tarihlenen Çandarlı kaselerinde Kibyra örneğindeki gibi kısa yapılmıştır⁶⁷. Ancak dudak profilindeki bu değişim, dik ağız yapısı dikkate alındığında, her iki grubun birlikte değerlendirilmesi için yeterli değildir. Diğer yandan bu dudak profili daha da kısalarak, İ.S. 4. ve 6. yüzyıl arasında Geç Roma Dönemi Çandarlı kırmızı astarlı seramik tipolojisinin (LRC) geniş ağızlı sığ tabak formlarında da karşımıza çıkar⁶⁸. Sonuç olarak Kibyra örneği ağız ve gövde profiliyle, Çandarlı atölyelerinin İ.S. 1. yüzyıl ile 6. yüzyıl arasındaki tabak ve kaselerinden ayrı değerlendirilmelidir.

Form 12'nin gerek dudak, gerekse ağız ve gövde profili bakımından en yakın karşılaşıştırma örnekleri Stobi⁶⁹ ve Perge'de⁷⁰ ele geçmiştir. Erken Roma Dönemine tarihlenen Stobi örneği geniş ağız çapı ve derin gövde yapısıyla saklama kabı olarak adlandırılır. Stobi örneğine kıyasla kalın cidarlı ve kaba yapılan Perge örneği ise İ.S. 6. yüzyıla tarihlenir. Aralarında zaman farkı görülen her iki örnek, Roma seramığında benzer profillerin dönem özelliklerine göre yorumlanıp, uzun süreli kullanıldığını göstermesi açısından önemlidir. Karşılaştırma örneklerine kıyasla küçük ölçüde yapılan Kibyra örneği, ince cidarı ve profil kalitesiyle Erken Roma Dönemi içerisinde verilen Stobi örneğine daha yakındır. Fakat yüzey bulutusu olması tarihlemeyi güçleştirir.

Pişirme Kapları: Günlük kullanım seramikleri içerisinde değerlendirilen pişirme kapları, hamur-astar özellikleriyle servis kaplarından ayrılır. Ateşe maruz kalmaları nedeniyle ısiya dayanıklı hamur ön plandadır. İç tüketime yönelik üretim yapan atölyelerde genellikle uygulanmayan astar, Pompei kırmızı astarlı seramikleri gibi ihracata yönelik üretilen ithal örneklerde görülür. Kibyra yerel pişirme kapları içerisinde şimdilik bir tek güveç formu tespit edilmiştir.

Kbr. Güveç Form 1 (Kat. No. 30-31) grubunda yalnızca 31 numaralı örnekte kaliteli hamur, "B" grubu ince astar ve gövde üzerinde kazıma tekniğiyle yapılmış dalga bezemesi izlenir. 30 numaralı parçanın yanık olması formun yerelliğinin kanıtıdır. Tipolojik karşılaşıştırma neticesinde 30⁷¹ numaralı örnek yuvarlak, 31⁷² numaralı parça ise konik gövde profiliyle İ.S. 1. yüzyıldan iki farklı güveç formunu hatırlatır. İ.S. 3. yüzyıla kadar kullanılan bu

⁶⁴ Anderson-Stojanović 1992, 116-117 Lev. 108, 916-917.

⁶⁵ Hayes 1985, 76 Lev. XVII Kenrick 1985, 277-278 Res. 50, 390. 1-3.

⁶⁶ Kenrick 1985, 260-261 Res. 47, 366. 1-4.

⁶⁷ J. W. Hayes, Late Roman Pottery (1972) 321 Res. 64 Form 3.

⁶⁸ Hayes, age., 329-338 Res. 67-69.

⁶⁹ Anderson-Stojanović 1992, 112 Lev. 99, 848.

⁷⁰ N. Fırat, Perge Konut Alanı Seramığı (Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1999) Lev. 79, 331.

⁷¹ Meriç 2002, 99 Lev. 52, 634-636.

⁷² age., 100 Lev. 54, 647-648. 651.

form, farklı profil ve ölçülerde üretilmiştir⁷³. Formun yanı sıra 31 numaralı örneğin dalga bezemesi de uzun süreli kullanılmıştır. İ.S. 2.⁷⁴ yüzyıldan İ.S. 7.⁷⁵ yüzyıla kadar devam eden bu bezeme tek başına kabin tarihlenmesi için yeterli olmamakla beraber alt sınırını belirlemede etkendir. Sonuç olarak 30 ve 31 numaralı örnekler, günlük kullanım seramikinin küçük hacimli pişirme ya da ıstıma kapları olarak adlandırılmalı ve İ.S. 2. yüzyıla tarihlenmelidir.

Kapaklar (Kat. No. 32-33): Günlük kullanım seramiklerinden Kbr. K. Form 12 ve Kbr. Güveç Form 1 içerisindeki örneklerle birlikte değerlendirilmesi gereken her iki kapak, ayrintıda farklı profil özellikleri gösterir. Genelde saklama ve pişirme kaplarında kullanılan kapakların Hellenistik örnekleri yüksek tutamaklıdır⁷⁶. Net bir profil gelişimi izlenmeyen Roma örneklerinde ise, hamur-astar niteliği, işçilik kalitesi ve buluntu durumu tarihlemede etkendir⁷⁷. İnce kırmızı astarıyla günlük kullanım seramikleri içerisinde yer alan 32 ve 33 numaralı Kibyra kapakları, yukarıda belirtilen kase ve güveç formlarıyla bağlantılı olarak İ.S. 2. yüzyıla tarihlenebilir.

Kupalar: Bu çalışma kapsamında değerlendirilen Kibyra yerel seramik grubu içerisinde 2 kupa formu tespit edilmiştir.

Kbr. Kupa Form 1 (Kat. No. 34-37): Dört örneğin yer aldığı bu grubun fırırlama ve üretim hatalı örnekleri de ele geçmiştir. İnce cidarlı seramik grubunda⁷⁸ yoğunluk gösteren kupalar, İ.O. 1. yüzyıl ortasından İ.S. 3. yüzyıla kadar devam eder⁷⁹. İnce cidarlı ve oval gövdeli Kibyra örneklerinden yalnızca 37 katalog numaralı parçanın kulpu korunmuştur. Çift⁸⁰ ve tek kulplu⁸¹ kupaların dışında Tlos'da ele geçen örnekler formun kulpsuz da kullanıldığını gösterir⁸². Cidar kalınlığı ve gövde yapısıyla erken dönem örneklerle benzerlik gösteren Form 1, İ.O. 1. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.S. 1. yüzyıl sonuna tarihlenir⁸³.

Kbr. Kupa Form 2 (Kat. No. 38-41): Grup içerisindeki üç örnekte de 1. grup hamur ve "A" grubu astar görülür. Bu kupa formu ilk kez Japp'ın Kibyra yerel seramikleriyle ilgili çalışmasında tanıtılmıştır⁸⁴. Form 2 gövdenin tamamını kaplayan rulet bezemesiyle Tel Anafa'da⁸⁵ ele geçen Kıbrıs gri hamurlu kaselerinin kırmızı astarlı örneğidir. Assos yerel

⁷³ J. W. Hayes, "From Rome to Beirut and Beyond: Asia Minor and Eastern Mediterranean Trade Connections", *Rei Cretariae Romanae Fautores Acta* 36, 2000, 291 Res. 14.

⁷⁴ M. Negru, "Some Considerations regarding the native Wheel-Made Pottery From Roman Dacia", *Rei Cretariae Romanae Fautores Acta* 36, 2000, 236 Res. 1, 2-3.

⁷⁵ D. Cottica, "Late Roman Imported and Locally Produced Pottery From Hierapolis (Pamukkale, Turkey): Preliminary Evidence", *Rei Cretariae Romanae Fautores Acta* 36, 2000, 54 Res. 3, 32.

⁷⁶ Anderson-Stojanović 1992, 108 Lev. 95, 810-813.

⁷⁷ age., 116 Lev. 107, 908-910.

⁷⁸ Kenrick 1985, 313 Res. 58, 458; S. Japp, "Frührömische dünnwandige Hartware aus Pergamon", *IstMitt* 49, 1999, 319 Res. 2, 33.

⁷⁹ B. Tekkök – S. Wallrodt – C. Y. Gündem – C. B. Rose, "Two Roman Wells in the Lower City of Ilion. Quadrats C29 and w28", *StTroica* 11, 2001, 365-366 Lev. 6, 144. Troia ince cidarlı seramikleri içerisindeki benzer ağız ve dudak profiline sahip tek kulplu kupa formu İ.S. 2. yüzyıl ile İ.S. 3. yüzyılın birinci yarısına tarihlenmiştir.

⁸⁰ E. Kozal, "Studies in Roman Ilion: The Lower City. Stratified Domestic Assemblages", *StTroica* 11, 2001, 321 Lev. 743-44.

⁸¹ J. W. Hayes, "Roman Pottery from the South Stoa at Corinth", *Hesperia* 42, 1973, 462 Lev. 90, 195.

⁸² Bu bilgiler yayınlanmamış kazı raporlarına dayanmaktadır.

⁸³ Meriç 2002, 70, 72 Lev. 31, K 346.

⁸⁴ Japp 2005, 238 Res. 2.

⁸⁵ Slane 1997, 366-367 Lev. 33 FW 536; Hayes 1991, 49 Lev. XVIII 18.

seramikleri içerisindeki benzer form ve bezeme özellikleri gösteren kupa örneklerinde ise, kırmızımsı kahve tonlarında astar uygulanmıştır⁸⁶. Aynı form Sagalassos tipolojisinde farklı bezemeyle karşımıza çıkar⁸⁷. Kıbrıs örnekleri İ.O. 1. yüzyıla tarihlenen bu formun, kırmızı astarlı Assos kupaları Zelle tarafından İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısına tarihlenir. İ.S. 2. yüzyıl Sagalassos örnekleri farklı gövde bezemeleriyle Form 2'nin tarihlenmesinde etken olmamalıdır. Sonuç olarak gövde profili ve rulet bezemesiyle İ.O. 1. yüzyıl Kıbrıs gri hamurlu seramiğiyle benzerlik gösteren yerel Kibyra kupaları İ.O. 1. yüzyılın ikinci yarısı ile en geç İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısına tarihlenebilir.

Özel Form (Kat. No. 42): Bu grupta kısa dik dudaklı, dışa taşkın gövde profilli kase formu yer alır. "A" grubuna giren kahverengi tonlarında astarı ve ince cidarıyla özel bir formdur. Didyma'da ele geçen benzer örnekler pyxis olarak tanımlanmıştır⁸⁸. Kozmetik kabı adlandırması kapak kullanım zorunluluğunu da beraberinde getirir. Bu bağlamda gövdenin dışa taşkın üst kısmı Didyma'daki benzerleri gibi kapak oturma yeri olarak da kullanılmış olmalıdır. İ.S. 1. yüzyıla tarihlenen Didyma örnekleri Kibyra kasesinin de tarihine yönelik fikir verir.

Testi-Maşrapa Formları: Kırmızıdan kahveye varan astar rengi pişirme aşamasına bağlı olarak değişkenlik gösterir. Toplam 9 parçanın yer aldığı grupta 4 testi 1 maşrapa formu tespit edilmiştir.

Kbr. Testi Form 1 (Kat. No. 43-44): Dışa taşkın dudaklı ve kısa dar boyunlu küçük testilerde kırmızımsı kahverengi tonlarında "B" grubu astar görülür. Benzer dudaklı testi örneği Ephesos⁸⁹ ve Knossos'da⁹⁰ karşımıza çıkar. Ephesos örneği Hellenistik Dönem'le ilişkilendirilmesine karşın buluntu konteksine göre Augustus Dönemi'ne verilmiş, Knossos testi ağızları ise İ.S. 1. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmiştir. Bu bağlamda yüzey bulunuşu olarak ele geçen Kibyra testileri de İ.S. 1. yüzyıl içerisinde tarihlenebilir.

Kbr. Testi Form 2 (Kat. No. 45): İçe kapanan ağız ve kısa geniş boyun profiliyle Form 1'den ayrılır. Tek bir ağız parçasından oluşan grubun karşılaştırma örneği bulunamamış, ancak diğer testi formlarıyla ortak hamur-astar özelliği göstermesi nedeniyle İ.S. 1. ve 2. yüzyıl tarihleri önerilmiştir.

Kbr. Testi Form 3 (Kat. No. 46): Bu grup dışa açık ağız ve kalın boyun profiliyle diğer testi formlarından farklıdır. Anadolu üretimi olduğu düşünülen ince cidarlı, gri hamurlu testi dışında karşılaştırma örneği bulunamamıştır⁹¹.

Kbr. Testi Form 4 (Kat. No. 47): Diğer formlara kıyasla Roma seramik tipolojisinde yaygındır. Derin bir yivle kademelendirilen dudak ve dar boyun, formun temel özellikleridir. Ephesos'da⁹² 2 numaralı yamaç evde ele geçen ve İ.S. 1. yüzyıla tarihlenen benzer testi; Kibyra ve Didyma'da⁹³ dolgu tabakasında bulunan aynı formdaki örneklerin tarihlenmesinde etkendir.

⁸⁶ Zelle 1997, 162 Res. 59, 1520-1521.

⁸⁷ Poblome 1999, 305 Res. 16, 5.

⁸⁸ Wintermeyer 2004, 120 Res. 1116-1117 Py 2. 2-3.

⁸⁹ S. Ladstätter, "Keramik", bk.: H. Tür (Ed.) Hanghaus 2 in Ephesos, FiE 8, 6 (2005) Lev. 156 K 196.

⁹⁰ Sackett 1992, 234-235 Lev. 180, 58-59.

⁹¹ J. W. Hayes, "From Rome to Beirut and Beyond: Asia Minor and Eastern Mediterranean Trade Connections", Rei Cretariae Romanae Fautores Acta 36, 2000, 290 Res. 11.

⁹² Ladstätter, age., 230-358.

⁹³ Wintermeyer 2004, 92 Res. 670-671; 130 Res. 1249.

Kbr. Maşrapa Form 1 (Kat. No. 48): Dik ağız ve kısa dudak profiliyle ince cidarlı seramik grubunda üretilen diğer maşrapa örneklerinden farklıdır. Genelde dışa açılan kısa dudak ya da dik ağız ve uzun dudak profili yaygındır. İ.S. 1. yüzyıl ile İ.S. 4. yüzyıl arasında yoğunluk gösteren maşrapalar profil özelliklerine alt gruplarda değerlendirilmiştir⁹⁴. Form 1, dik ve kısa dudak profiliyle Patara⁹⁵ ve Adriyatik Denizi'ndeki ticaret gemisi batığında⁹⁶ ele geçen örneklerle benzerlik gösterir ve İ.S. 1. yüzyıla tarihlenir.

Kbr. Testi-Maşrapa-Kupa Kaideleri (Kat. No. 49-51): Bu başlıkta form grubu tam olarak tespit edilemeyen 3 örnek yer alır. 49 numaralı halka kaide Testi Form 1-4 içerisinde değerlendirilmelidir⁹⁷. Düz tabanla sonlanan 50 ve 51 numaralı parçalar ise karşılaştırma örnekleri doğrultusunda maşrapa veya kupa⁹⁸ formlarını tamamlar. Genellikle İ.S. 1. yüzyıl içerisinde tarihlenen kupa, testi ve maşrapa formları buradaki kaide ve taban örneklerinin de aynı dönemden olduğunu düşündürür.

Genel Değerlendirme

Kibyra kentinde 2006 yılından itibaren sürdürülən çalışmalarla ele geçen kazı ve yüzey buluntusu seramikler içerisinde, Hellenistik Dönem megara ve figürlü örneklerin dışında ortak hamur-astar özellikleri gösteren bir grup saptanmıştır. Kırmızı tonlarında astarın ağırlıkta olduğu bu seramiklerde kireç tanecikli, sert pişimli hamur karakteristiktedir. Amorf ve pişme hatalı örnekler doğrultusunda yerel seramik olarak tanımlanan bu grup, farklı hamur-astar özellikleri gösteren DSB, Çandarlı ve Sagalassos seramikleriyle birlikte ele geçmiştir. İlk kez S. Japp tarafından tanıtılan yerel Kibyra seramigine yönelik veriler tiyatro yamacı yüzeyinden toplanan Megara kalıpları, pişirme hatalı ve deformé parçalardan oluşur (Res. 5-9). Hellenistik örneklerden anlaşıldığı üzere İ.O. 3. yüzyıl ortasında varlığı bilinen üretim, mühürlü unguentariumlarla İ.S. 6. yüzyıla kadar devam etmiştir⁹⁹.

Servis ve mutfak kaplarının değerlendirildiği bu çalışmada ise, sigillata ve günlük kullanım tipolojilerinden tanınan formlar yer alır. Üretim kalitesi değişken seramiklerde, kalın astarlı örnekler için "sigillata" tanımlaması kullanılmamıştır. Aynı form grubu içerisinde veya aynı seramik üzerinde, farklı kalitede astar yapısının izlenmesi bunda etkendir. Diğer yandan Kibyra örnekleri, Sagalassos kırmızı astarlı seramiklerindeki astar kalitesine ulaşamamıştır. Bu nedenle "sigillata taklidi" olarak adlandırılan kalın astarlı örneklerde en erken form, DSA tipolojisile bağlantılıdır. İ.O. 1. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen DSA tipolojisi içindeki sıg tabak (Kat. No. 1) ile Kbr. Form 1 içerisindeki kaseler hem kırmızı astarlı üretimin başlangıcını hem de etkileşim yönünü ortaya koymasıyla önemlidirler (Res. 10). Katalogdaki örneklerin bazlarında, DSA'nın yanı sıra; DSB, DSC ve DSD gruplarının geniş ağızlı sıg tabak formlarıyla da benzerlikler görülür. Kaselerde ise, daha çok İtalya ve DSB

⁹⁴ T. Korkut, "Die Kaiserzeitlichen Gebrauchsgeräte aus Patara", Les produits et les marchés. Ceramique antique en Lycie, Poitiers 21-22 Mart 2003, Céramiques Antiques en Lycie, Études 16 (2007) 195-197. Korkut kupaları 5 alt grupta toplayarak, kronolojik olarak İ.S. 1. yüzyıldan İ.S. 4. yüzyıla kadar tarihlenmiştir.

⁹⁵ Korkut, age., 195 Kat. No. 2-3.

⁹⁶ J. Istenič – G. Schneider, "Aegean Cooking Ware in the Eastern Adriatic", Rei Cretariae Romanae Fautores Acta 36, 2000, 346 Res. 3, 2.

⁹⁷ Sackett 1992, 238 Lev. 180, 63 a.

⁹⁸ Meriç 2002, 76 Lev. 39-40, 465-471.

⁹⁹ Ş. Özüdoğru – E. Dündar, "Kibyra Geç Roma – Erken Doğu Roma Dönemi Mühürlü Unguentariumları", Olba XV, 2007, 156.

tipolojilerinin etkisi hissedilmektedir. Akdeniz'de gelişen ticaretin etkisiyle geniş bir alana yayılan Doğu Sigillata örneklerinin kentte az sayıda bulunmuşluğu, yerel seramik üretiminin yoğunluğundan kaynaklanıyor olmalıdır. Ayrıca Kibyra yerel seramik tipolojisinde, yakın komşusu Sagalassos'un etkisi izlenebilmektedir (Res. 14-15). Kentte, Sagalassos'dan doğrudan ithal örneklerin Doğu Sigillataları'na oranla sayısal çokluğu da, iki komşu kent arasındaki ticari ilişkiyi göstermektedir.

Sigillata ve Sagalassos kırmızı astarlı seramik tipolojilerindeki ortak formlar, yerel ustaların elinde özgün biçimini almıştır. Kbr. T. Form 3, Kbr. K. Form 6 ve Kbr. K. Form 10 içerisindeki örnekler bu gruba girer. Formların sayısal dağılımına bakıldığında, Kbr. K. Form 7 sigillata tipolojisi içerisinde en çok örnek veren ruptur (Res. 11). Kentte sigillata formlarıyla bağlantılı örnekler en geç İ.S. 2. yüzyıla, Sagalassos kırmızı astarlı seramikle-riyle ilişkilendirilen gruplar ise İ.S. 3. yüzyıla tarihlenebilirler.

Günlük kullanım seramiklerinde ise İ.O. 1. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen iki kupa formu en erken grubu oluşturur (Res. 17). Sayısal açıdan yoğunluk gösteren kupalar, amorf parçalarla birlikte ele geçmiştir (Res. 12-13). Kbr. K. Form 10-12 içerisindeki günlük kullanım kaseleri, karşılaştırma örnekleri doğrultusunda İ.S. 1. - 2. yüzyl arasında tarihlenmişlerdir. Pişirme kabı grubunda değerlendirilen Kbr. Güveç Form 1 ve bu kaplarla ilişkilendirilen kapaklar, biraz daha geç bir tarihe, İ.S. 2. yüzyıla aittirler (Res. 16). Testi ve maşrapa formlarında ise, genellikle diğer merkezlerden farklı profiller uygulanmıştır (Res. 18).

Kabartmalı parçaların dahil edilmediği bu çalışmadaki bezeme örnekleri, Kbr. Kupa Form 2'deki rulet ve Kbr. Güveç Form 1'de kazıma tekniğiyle oluşturuluran basit nitelikli dalgı motifidir. Tiyatro yamacındaki akıntı seramik içerisinde yoğunluk gösteren, Hellenistik Dönem Megara kaseleri ve kabartmalı seramikler, başka bir çalışmaya daha kapsamlı ele alınmalıdır.

Bu çalışmadaki temel amaç; kırmızı astarlı örnekler özelinde, Kibyra yerel seramik üretimine dair yeni sonuçlara ulaşmaktadır. Çalışma kapsamındaki malzemelerin tamamı yüzeyden ve stadiondaki akıntı dolgudan ele geçmiştir. Bu nedenle tarihendlendirmede konteks değerlendirmesi kriter alınamamış; dolayısıyla diğer merkezlerdeki benzer örneklerle karşılaştırma yöntemi kullanılmıştır. Böylece karşılaştırılan örneklerde uygun olarak, bazı formlar için yüzyıllık geniş zaman dilimi önerilmiştir.

Henüz mimari plan olarak açıkça ortaya konulamasa da çömlekçi atölyesinin Tiyatro'nun hemen arkasında, tepenin güney yamacında konumlandığı öngörülebilir. Bu görüş Sagalassos'daki çömlekçi atölyelerinin benzer konumuyla da desteklenir.

Sonuç olarak; sigillata ve günlük kullanım tipolojilerinden tanınan servis ve mutfak kaplarının ağırlıkta olduğu formların yer aldığı bu çalışma, iki yıllık araştırma sezonunda ele geçen seramiklerin genel bir değerlendirme mesridir. Makale sonucunda oluşturulan tipoloji, tarih ve ileri sürülen çıkarımlar, kentte yeni kazı çalışmalarında bulunacak seramikler için bir alt yapı oluşturmaktadır.

Katalog

- 1-** Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 10 YR 6/3 Kireç tanecikli, fırınlama hatalı örnek A.: 10 YR 4/2
A. Ç.: 36 cm. Y.: 4,4 cm. K. Ç.: 27 cm.
Kbr. T. Form 1. İçe dönük ağız, dışbükey sığ gövde alçak halka kaide.
İ.O. 1. yüzyılın ikinci yarısı.
Kaynakça: Anderson-Stojanović 1992, 45 Lev. 27, 226; Slane 1997, 285-289 Lev. 6-12.
- 2-** Kbr'06 T.Y yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup A.: 2,5 YR 5/8 A Grubu A.
Ç.: 12 cm.
Kbr. T. Form 1. İçe dönük ağız, dışbükey sığ gövde.
İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısı.
Kaynakça: Zelle 1997, 34 Res. 4, 8.
- 3-** Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup A.: 2,5 YR 5/8 A Grubu A.
Ç.: 10 cm. Y.: 1,9 cm. K. Ç.: 4 cm.
Kbr. T. Form 2. Dışa açılan ağız, eğik sığ gövde, sivri uça sonlanan alçak kaide.
İ.S. 2. yüzyıl.
Kaynakça: Meyer-Schlichtmann 1988 Lev. 17, 261. T. 3; Poblome 1999, 308 Res. 50, 1-10.
- 4-** Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup. A.: 2,5 YR 6/6 B Grubu
A. Ç.: 16 cm.
Kbr. T. Form 2. İçe kapanan ağız, dışbükey gövde.
İ.S. 1. yüzyıl.
Kaynakça: Hayes 1985, Lev. XVII 1
- 5-** Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur A.: 10 R 6/8 B
Grubu A. Ç.: 10 cm Y.: 2 cm. K. Ç.: 4 cm.
Kbr. T. Form 2. İçe kapanan ağız, dışbükey gövde, sivri uça sonlanan alçak kaide.
İ.S. 2. yüzyıl.
Kaynakça: Bk.: Kat. No. 3.
- 6-** Kbr'07 Stadion / Cavea A H: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur A.: 10 R 5/8
B Grubu A. Ç.: 15 cm. Y.: 3,2 cm. K. Ç.: 6,3 cm.
Kbr. T. Form 3. Dışa açılan ağız, içbükey profille vurgulanan dikey dudak, eğik gövde ve alçak
kaide.
İ.S. 1-2. yüzyıl ?
Kaynakça: Benzer örnek bulunamamıştır.
- 7-** Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli kireç tanecikli 1. grup hamur A.: 2,5 YR
5/8 A Grubu A. Ç.: 13 cm.
Kbr. T. Form 4. Dışa taşın yatay dudak, keskin profille kaideye yönelen eğik gövde.
İ.S. 2.-3. yüzyıl.
Kaynakça: Poblome 1999, 308 Res. 54, 4, 5.
- 8-** Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 5 YR 6/6 sert pişimli, kireç tanecikli 2. grup hamur. A.: 2,5 YR
5/8 B Grubu A. Ç.: 22 cm.
Kbr. T. Form 4. Dışa taşın yatay dudak, yivlerle hareketlendirilen eğik gövde.
İ.S. 2.-3. yüzyıl.
Kaynakça: Bk.: Kat. No. 7.

9- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 5 YR 6/6 sert pişimli 2. grup hamur A.: 2,5 YR 5/8 A Grubu A.Ç.: 26 cm.

Kbr. T. Form 5. İçe dönük ağız, dikey dudak, keskin bir profille kaideye yönelen gövde.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Hayes 1985, 83 Lev. XIX 4; Sackett 1992, 185 Lev. 129, 18.

10- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 2,5 YR 7/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 4/8 A Grubu A.Ç.: 26 cm.

Kbr. T. Form 6. İçe dönük ağız, yivle vurgulanan kalın dudak, dışbükey formlu sığ gövde.

İ.S. 3 yüzyıl

Kaynakça: Poblome 1999, 309 Res. 63, 8-9.

11- Kbr'07 Stadion / Cavea B H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur.

A.: 2,5 YR 4/8 A Grubu A.Ç.: 12 cm.

Kbr. K. Form 1. İçe dönük ağız, yuvarlak bitimli dudak, dışbükey gövde.

İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Meyer-Schlichtmann 1988, 89-91 Lev. 11, 89 N 1, 98 N 2; Anderson-Stojanović 1992, 103 Lev. 87, 739; Wintermeyer 2004, 121 Res. 1128-1135.

12- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli 1. grup hamur A.: 2,5 YR 4/8 B Grubu A.Ç.: 16 cm.

Kbr. K. Form 1. İçe dönük ağız, yuvarlak bitimli dudak, dışbükey gövde.

İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 11.

13- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 A.

Grubu

A.Ç. : 10 cm.

Kbr. K. Form 2. Dışa taşınan kısa dudak, yatay dirsek profili, az bir kısmı korunan konik gövde. Dudak üzerinde bir sıra eğik rulet bezemesi görülür.

İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısı.

Kaynakça: Hayes 1985, 59 Lev. XIII 1.

14- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR. 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR. 5/8 A Grubu A.Ç.: 12 cm.

Kbr. K. Form 2. Sıvri uçla sonlanan dikey dudak, yatay dirsek profili, konik gövde.

İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısı.

Kaynakça: Hayes 1985, 34 Lev VI 11-12.; 59 Lev. XII 28.

15- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 B. Grubu A.Ç.:11 cm.

Kbr. K. Form 2. Sıvri uçla sonlanan kısa dik dudak, dışbükey dirsek profili, konik gövde profili.

İ.S. 1. yüzyılın ikinci yarısı.

Kaynakça: Saracino 1985, 175-230; Hayes 1985, 60 Lev. XIII 6.

16- Kbr'07 Stadion / Cavea B H.: 2,5 YR 5/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 10 R 5/8 B Grubu K.Ç.: 4 cm.

Kbr. K. Form 3. Dışa açılan dudağın az bir kısmı korunmuş, eğik gövde, yivle hareketlendirilen düz taban.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Hayes 1985, 60 Lev. XIII 4; 68 Lev. XV 8.

17- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 5 YR 6/6 sert pişimli kireç tanecikli 2. grup hamur. A.: 2,5 YR 6/6 B Grubu

A.Ç.: 10 cm.

Kbr. K. Form 4. Dışa taşkın kare kesitli dudak, eğik gövde.

İ.S. 1. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl başı.

Kaynakça: Hayes 1985, 68 Lev. XV 6; Anderson-Stojanović 1992, 53 Lev. 39, 328.

18- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 2,5 YR 5/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur.

A.: 2,5 YR 5/8 A Grubu A.Ç.: 10 cm. Y.: 4 cm. K.Ç.: 6,7 cm.

Kbr. K. Form 5. Dışa taşkın yatay dudak, konik gövde, yivle hareketlendirilen düz taban.

İ.S. 1. yüzyıl sonu - İ.S. 2. yüzyıl başı.

Kaynakça: Hayes 1985, 67 Lev. XV 3.

19- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 A Grubu A.Ç.: 8 cm.

Kbr. K. Form 6. Dışa taşkın dudak, kademeli konik gövde.

İ.S. 1-2. yy ?

Kaynakça: Benzer örnek yok.

20- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 7,5 YR 6/4 sert pişimli, kireç tanecikli 2. grup hamur. A.: 5 YR 5/6 A grubu A.Ç.: 6 cm. Y.: 3 cm. K.Ç.: 4 cm.

Kbr. K. Form 7. Sıvri uça sonlanan dikey dudak, hafif dışbükey formla kapanan gövde, düz taban profili.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Saracino 1985, 195 Lev. LVI 13; Hayes 1985, 41 Lev. VIII 3; 60 Lev. XIII 7; 61 Lev. XIII 12; 67 Lev. XV 2; Poblome 1999, 305 Res. 20, 4-5.

21- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 A Grubu A.Ç.: 6,6 cm. Y.: 2,5 cm. K.Ç.: 3 cm.

Kbr. K. Form 7. Dışa açılan ağız, sıvri uça sonlanan dikey dudak, hafif dışbükey formla kapanan gövde, düz taban profili.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 20.

22- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 7. 5 YR 7/4 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 5 YR 5/6 Pişme hatalı A.Ç.: 10,5 cm. Y.: 4 cm. K.Ç.: 3,5 cm.

Kbr. K. Form 7. Dışa açılan ağız, dikey dudak, hafif dışbükey formla kapanan gövde, düz taban profili.

İ.S. 1. yüzyıl başları ?

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 20.

23- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 5 YR 6/6 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 6/6 A.Ç.: 10,5 cm. Y.: 4,5 cm. K.Ç.: 4 cm.

Kbr. K. Form 7. Dikey dudak, hafif dışbükey formla kapanan gövde, düz taban profili.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 20.

24- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 A Grubu A.Ç.: 12 cm. Y.: 4 cm K.Ç.: 5 cm.

Kbr. K. Form 7. Dışa açılan ağız, dikey dudak, hafif dışbükey formla kapanan gövde, düz taban profili.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 20.

25- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 5 YR 6/6 sert pişimli, kireç tanecikli 2. grup hamur. A.: 2,5 YR 6/6 B Grubu A.Ç.: 13,5 cm.

Kbr. K. Form 8. Dışa açılan ağız, dikey dudak, küresel gövde.

İ.O. 1. yüzyılın ikinci yarısı.

Kaynakça: Anderson-Stojanović 1992, 37 Lev. 20-21, 154-170.

26- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 10 R 5/6 B Grubu A.Ç.: 17 cm.

Kbr. K. Form 9. Dışa taşkın, aşağıya sarkık dudak, konik gövde.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Poblome 1999, 306 Res. 27, 5. 7; B. Hedinger – S. Schnurbein – G. Schneider, "Die frühe Terra Sigillata aus den Grabungen des deutschen Archäologischen Instituts in Karthago", bk.: F. Rakob (ed.) Die deutschen Ausgrabungen in Karthago (2000) 378 Res. 31, 350.

27- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 5 YR 6/6 sert pişimli, kireç tanecikli 2. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 B Grubu A.Ç.: 15 cm.

Kbr. K. Form 10. İçe dönük ağız, dışa taşkın dudak, daralan dışbükey gövde.

İ.S. 1. - 2. yüzyıl?

Kaynakça: Japp 2005, 239 Res. 4.

28- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 5 YR 6/6 sert pişimli, kireç tanecikli 2. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/6 B Grubu A.Ç.: 18 cm.

Kbr. K. Form 11. İçe Dönük ağız, dışa taşkın düz bitimli dudak, yivlerle kademelendirilen gövde profili.

İ.S. 2. - 3. yüzyıl.

Kaynakça: Zelle 1997, 50-51 Res. 21, 89; Sackett 1992, 195 Lev. 139, 57; 200 Lev. 146, 52.; Anderson-Stojanović 1992, 116-117 Lev. 108, 916-917.

29- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. Pişim hatası Gley 1 4/1 A.: 10 R 4/1 B Grubu A. Ç.: 16 cm.

Kbr. K. Form 12. İçe dönük ağız, dışa taşkın yatay dudak, dışbükey formla daralan gövde.

İ.S. 1. yüzyıl?

Kaynakça: Anderson-Stojanović 1992, 112 Lev. 99, 848; N. Fırat, Perge Konut Alanı Seramiği (Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1999) Lev. 79, 331.

30- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: Gley 1 4/1 fırınlama hatalı A.: 10 R 4/1 fırınlama hatalı A.Ç.: 17 cm.

Kbr. Güveç Form 1. Pişirme Kabı. İçe dönük ağız, dışa taşkın yatay dudak, kulpun eklendiği kısa boyun, çok az kısmı korunan gövde.

İ.S. 2. yüzyıl.

Kaynakça: Meriç 2002, 99 Lev. 52, 634-636.

31- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 5 YR 6/6 sert pişimli, kireç tanecikli 2. grup hamur. A.: 10 R 5/6 B Grubu A.Ç.: 20 cm.

Kbr. Güveç Form 1. Pişirme Kabı. İçe dönük ağız, dışa taşkın dudak, köşeli profille daralan gövde. Gövde üzerinde kazıma tekniğiyle yapılan dalga motifi görülür.

İ.S. 2. yüzyıl.

Kaynakça: Meriç 2002, 100 Lev. 54, 647-648. 651.

32- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur A.: 10 R 5/8 B Grubu

A.Ç.: 15 cm.

Kapak. Dışa açılan yuvarlak bitimli ağız, içbükey profille daralan üst gövde.

İ.S. 2. yüzyıl.

Kaynakça: Anderson-Stojanović 1992, 99 Lev. 84, 722.

33- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur A.: 2,5 YR 5/8 B Grubu A.Ç.: 14,8 cm.

Kapak. Dışa açılan düz sonlanan ağız, konik üst gövde.

İ.S. 2. yüzyıl.

Kaynakça: Anderson-Stojanović 1992, 116 Lev. 107, 908-910.

34- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 2,5 YR 5/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur A.: 2,5 YR 4/8 A Grubu A.Ç.: 6 cm.

Kbr. Kupa Form 1. Dışa açılan ağız, dikey dudak, oval formlu gövde.

İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.S. 1. yüzyıl sonu.

Kaynakça: Kenrick 1985, 313 Res. 58, 458; Meriç 2002, 70, 72 Lev. 31 K 346-368; Lev. 33 K 375; S. Japp, "Frührömische dünnwandige Hartware aus Pergamon", *IstMitt.* 49, 1999, 319 Res. 2, 33.

35- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur A.: 2,5 YR 5/8 A Grubu A.Ç.: 6 cm.

Kbr. Kupa Form 1. Dışa açılan ağız, dikey dudak, oval formlu gövde.

İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.S. 1. yüzyıl sonu.

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 34.

36- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur A.: 10 YR 5/8 A Grubu A.Ç.: 17 cm.

Kbr. Kupa Form 1. Dışa açık ağız, dikey dudak, oval formlu gövde.

İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.S. 1. yüzyıl sonu.

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 34.

37- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 5 YR 6/6 sert pişimli, kireç tanecikli 2. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 B Grubu A.Ç.: 8 cm.

Kbr. Kupa Form 1. Dışa açılan ağız, kısa dudak, dikey kulp.

İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.S. 1. yüzyıl sonu.

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 34.

38- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: Gley 2 4/1 Pişme hatalı. A.: Gley 1 3 A.Ç.: 11 cm.

Kbr. Kupa Form 2. Dışa açılan ağız, dışbükey gövde üzerinde iki sıra geniş band içinde dikine rulet bezemesi.

İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci yarısı - İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısı.

Kaynakça: Japp 2005, 238 Res. 2; Slane 1997, 366-367 Lev. 33 FW 536; Zelle 1997, 162 Res. 59, 1520-1521; Poblome 1999, 305 Res. 16, 5.

39- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 A Grubu A.Ç.: 10 cm.

Kbr. Kupa Form 2. Dışa açılan ağız, dışbükey gövde üzerinde bir sıra geniş band içinde dikine rulet bezemesi.

İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci yarısı - İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısı.

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 38.

40- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2.5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2.5 YR 5/8 A Grubu A.Ç.: 5,5 cm.

Kbr. Kupa Form 2. Dışa açılan ağız, dışbükey gövde.

İ.O. 1. yüzyılın ikinci yarısı - İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısı.

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 38.

41- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2.5 YR 6/6 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2.5 YR 5/8 A Grubu A.Ç.: 9 cm.

Kbr. Kupa Form 2. Dışa açılan ağız, dışbükey gövde üzerinde bir sıra rulet bezemesi.

İ.O. 1. yüzyılın ikinci yarısı - İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısı.

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 38.

42- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 A Grubu A.Ç.: 7 cm.

Özel Form. Kısa dik dudak, dışa taşkın gövde.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Wintermeyer 2004, 120 Res. 116-117 Py 2. 2-3.

43- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 5 YR 6/6 sert pişimli, kireç tanecikli 2. grup hamur. A.: 10 R 6/8 B Grubu A.Ç.: 2,5 cm.

Testi Form 1. Dışa taşkın yatay dudak, kısa dar boyun, dış bükey gövdeli testi. Dudağın bitiminde başlayan dikey kulp omuzda sonlanır.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Sackett 1992, 234-235 Lev. 180, 58-59; S. Ladstätter, "Keramik", bk.: H. Tür (Ed.) Hanghaus 2 in Ephesos, FiE 8, 6 (2005) Lev. 156 K 196.

44- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2.5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 10 YR 5/8 B Grubu B.Ç.: 3 cm.

Testi Form 1. Kısa dar boyun ve dış bükey gövdeli testi formu.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 43.

45- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2.5 YR 5/8 B Grubu A.Ç.: 4 cm.

Testi Form 2. İçe kapanan ağız, dışa taşkın dudak, kısa dar boyun.

İ.S. 1.- 2. yüzyıl ?

Kaynakça: Benzer örnek bulunamamıştır.

46- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 2. grup hamur. A.: 10 R 5/8 B Grubu A.Ç.: 6 cm.

Testi Form 3. Dışa taşkın yatay dudak, kısa geniş boyun, dışa açılan gövde.

İ.S. 1.- 2. yüzyıl ?

Kaynakça: J. W. Hayes, "From Rome to Beirut and Beyond: Asia Minor and Eastern Mediterranean Trade Connections", Rei Cretariae Romanae Fautores Acta 36, 2000, 290 Res. 11.

47- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 10 R 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur A.: 10 R 5/8 B Grubu A.Ç.: 8 cm.

Testi Form 4. İçe kapanan ağız, derin bir yivle kademelendirilen dudak, dar boyun.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: Wintermeyer 2004, 92 Res. 670-671; 130 Res. 1249; S. Ladstätter, "Keramik", bk.: H. Tür (ed.) Hanghaus 2 in Ephesos, FiE 8, 6 (2005) 230-358.

48- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 10 R 5/8 B Grubu A.Ç.: 8 cm.

Maşrapa Form 1. Dik ağız, kısa dudak ve dışa açılan gövde.

İ.S. 1. yüzyıl.

Kaynakça: J. Istenič – G. Schneider, “Aegean Cooking Ware in the Eastern Adriatic”, Rei Cretariae Romanæ Fautores Acta 36, 2000, 346 Res. 3, 2; T. Korkut, “Die Kaiserzeitlichen Gebrauchsgeramik aus Patara”, Les produits et les marchés. Ceramique antique en Lycie, Poitiers 21-22 Mart 2003, Céramiques Antiques en Lycie, Études 16 (2007) 195 Kat. No. 2-3.

49- Kbr'06 T.Y. yüzey H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 B Grubu K. Ç.: 6,5 cm

Dışa açılan halka kaide.

İ.S. 1. yüzyıl ?

Kaynakça: Sackett 1992, 238 Lev. 180, 63 a.

50- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 B Grubu K. Ç.: 4,5 cm

Dışta yivlerle hareketlendirilen dış bükey gövde ve düz taban profili.

İ.S. 1. yüzyıl ?

Kaynakça: Meriç 2002, 76 Lev. 39-40, 465-471.

51- Kbr'07 Stadion / Cavea A H.: 2,5 YR 6/8 sert pişimli, kireç tanecikli 1. grup hamur. A.: 2,5 YR 5/8 B Grubu K. Ç.: 4,5 cm.

Dışbükey gövde, merkeze zeminden yükseltilen düz taban profili.

İ.S. 1. yüzyıl ?

Kaynakça: Bk.: Kat. No. 50.

Kısaltmalar

Bu çalışmada “Archäologische Bibliographie 1993 IX” vd. ve “Archäologische Anzeiger 1997, 611” vd. belirtilen kısaltmalara ek olarak aşağıdaki kısaltmalar kullanılmıştır.

- Anderson-Stojanović 1992 V. R. Anderson-Stojanović, Stobi: The Hellenistic and Roman Pottery (1992).
- Crowfoot 1957 G. M. Crowfoot, Terra Sigillata General List, bk.: J. W. Crowfoot – G. M. Crowfoot – K. M. Kenyon, The Objects from Samaria. Samaria-Sebaste, Reports of the Work III (1957) 306-357.
- Hayes 1985 J. W. Hayes, Sigillate Orientali, bk.: EAA. Atlante dele forme ceramiche II 1-96 (1985).
- Japp 2005 S. Japp, “Die lokale Keramikproduktion von Kibyra”, Rei Cretariae Romanae Fautores Acta 39 2005, 237-241.
- Kenrick 1985 P. P. M. Kenrick, The Fine Pottery, bk.: Excavations at Sidi Khrebish Benghazi (Berenice) Bd. III 1 (1985).
- Meyer-Schlichtmann 1988 C. Meyer-Schlichtmann, Die pergamenische Sigillata aus der Stadtgrabung von Pergamon. Mitte 2. Jh. v. Chr.- Mitte 2. Jh. n. Chr., PF 16 (1988).
- Meriç 2002 R. Meriç, Späthellenistisch - römische Keramik und Kleinfunde aus einem Schachtbrunnen am Staatsmarkt in Ephesos, FiE 9,3 (2002).
- Poblome 1999 J. Poblome, Red Slip Ware, Typology and Chronology, SEMA II (1999).
- Sackett 1992 L. H. Sackett, “Roman Pottery. Knossos from Greek City to Roman Colony”, Excavations at the Unexplored Mansion II. BSA. Suppl. 21 (1992) 147-256.
- Saracino 1985 L. M. Saracino, “Terra Sigillata Nord-Italica, bk.: EAA. Atlante dele forme ceramiche II (1985) 175-230.
- Slane 1997 K. W. Slane, The Hellenistic and Roman Pottery: The Fine Wares, Tel Anafa II (1997).
- Strabon Strabon, Coğrafya, Anadolu Kitap: XII, XIII, XIV, A. Pekman (çev.) (1969).
- Wintermeyer 2004 U. Wintermeyer, Die Hellenistische und frühkaiserzeitliche Gebrauchsgeramik. Auf Grundlage der Stratifizierten Fundkeramik aus dem Bereich der heiligen Strasse, Didyma III Bd. 2 (2004).
- Zelle 1997 M. Zelle, Die Terra Sigillata aus der Westtor - Nekropole in Assos, AMS Bd. 27 (1997).

Diğer Kısaltmalar

DSA	Doğu Sigillata A (Eastern Sigillata A)	K.N.	Katalog Numarası
DSB	Doğu Sigillata B (Eastern Sigillata B)	H.	Hamur
DSC	Doğu Sigillata C (Eastern Sigillata C)	A.	Astar
DSD	Doğu Sigillata D (Eastern Sigillata D)	A.Ç.	Ağız Çapı
Kbr.	Kibyra	B.Ç.	Boyun Çapı
T.	Tabak	K.Ç.	Kaide Çapı
K.	Kase		

Abstract

Examples of Local Red Slip Wares from Kibyra

This article investigates the Roman period local red-slip wares from Kibyra where, from 2006 onwards, excavations and surveys have been undertaken jointly by the Burdur Museum and Akdeniz University's Archaeology Department. The examples presented in this catalogue were recovered during the excavations of the stadium and from the surveys conducted on the theatre slope. In addition to the common fabric-slip features, amorphous pieces belonging to similar forms has resulted in the identification of locally produced red slip wares which can easily be recognised as being different from imported wares.

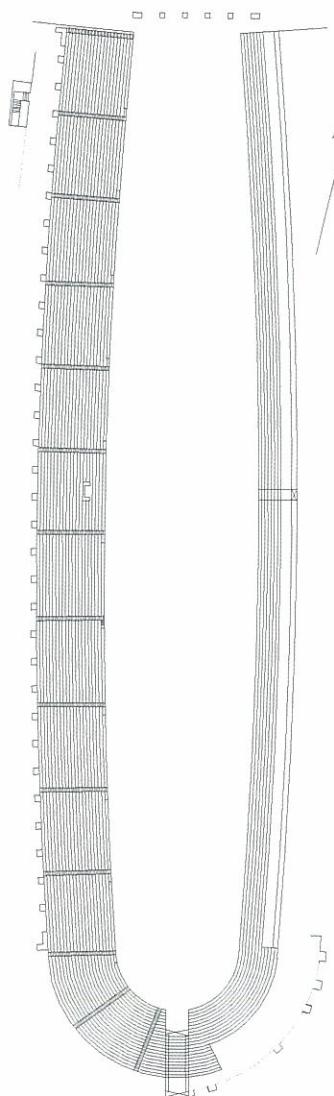
Local pottery production at Kibyra was first noted by S. S. Başer and later S. Japp presented a few examples in the form of drawings. In addition, Japp claims that the production wasters, the amorphous and ill-fired pieces that are quite numerous on the theatre slope, as was stated by Başer, provide evidence indicating local pottery production. Examples gathered in the excavations and surveys to date indicate the presence of pottery production extending from the 3rd century B.C. to the 6th century A.D. The Late Roman - Early Byzantine unguentaria of the city clearly show pottery from Kibyra was almost certainly exported in quantity, in addition to supplying the local demand.

The examples of local red slip wares studied here have a hard-fired fabric with lime inclusions and a slip of varying thickness; the fabric and slips display a variety of colours and shades depending on the quality of firing. This change observed in the slip has led to the classification of the catalogue examples into two main groups, "sigillata imitation" and "common wares". The sigillata imitation vessels include service vessels whereas the common wares include those for drinking, holding cooked food and cooking. Typological evaluation reveals the influences of western and eastern sigillata, as well as of the red slip wares from Sagalassos. On the other hand, some forms that appear to be peculiar to Kibyra, and which are not comparable with finds from elsewhere have also been found.

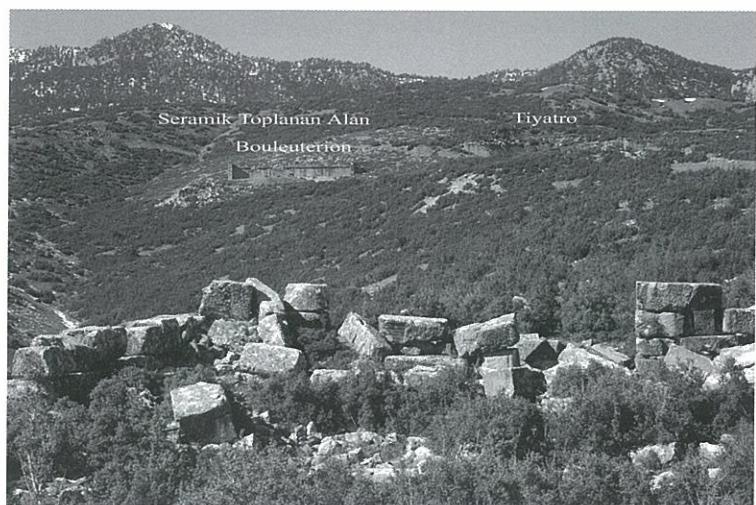
Consequently, the examples of production and firing faults found amongst these examples clearly indicate there was local pottery production. The potshard flow that is to be observed on the south slope of the hill, where the theatre is located, also contains moulds for Megaran wares, wares with production and firing faults and numerous profile examples; all these suggest the presence of a pottery production complex containing several workshops was located here. Furthermore, its location, which is reminiscent of the potters' quarter at Sagalassos, reinforces this point. The present study evaluating the red slip wares that constitute an important part of the local pottery production at Kibyra will form a basis for the evaluation of pottery to be unearthed in future excavation campaigns, as well as projects concerning the workshops.

Res. 1 Kent Haritası

Res. 2 Stadion

Res. 3 Tiyatro Tepesi Seramik Akıntı Alanı

Res. 4 Stadion, Portiko Kazısı

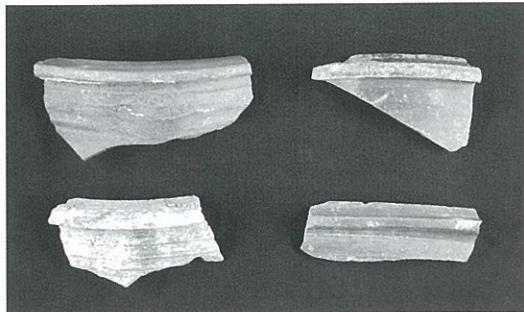
Res. 5. Kalıp Örneği

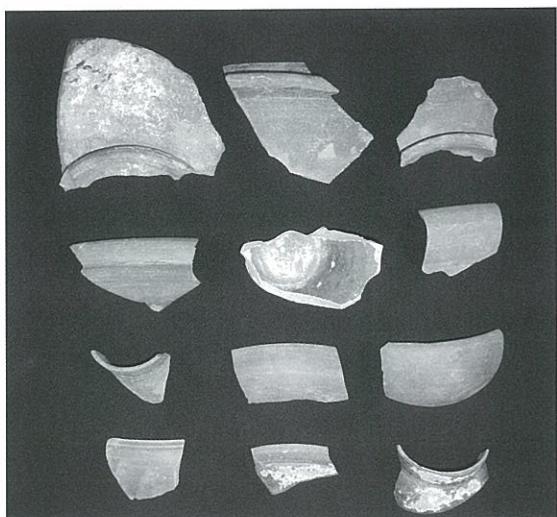
Res. 6 Kalıp Örneği

Res. 7 Üretim Hatalı Parçalar

Res. 8 Pişme Hatalı Örnekler

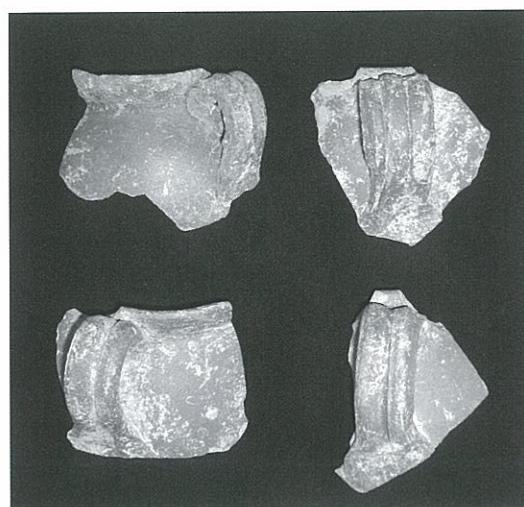
Res. 9 Pişme Hatalı Örnekler

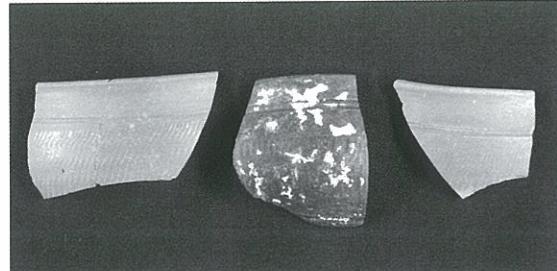
Res. 10 DSA Taklidi Pişme Hatalı Örnekler

Res. 11 Kbr. K. Form 7

Res. 12 Kbr. Kupa Form 1

Res. 13 Kbr. Kupa Form 2

Formlar	Çizim	Sayı	Pişme Hatası	Astar Yapısı	Tipoloji	Tarih
Kbr. T. Form 1		4	Var	A grubu	DSA	İ.Ö. 1. yy.'ın ikinci yarısı-İ.S. 1. yy.'ın birinci yarısı
Kbr. T. Form 2		6	Var	A-B grubu	DSB-DSC-Sagalassos	İ.S. 1.-2. yy. ?
Kbr. T. Form 3		10	Var	B grubu	-	İ.S. 1.-2. yy. ?
Kbr. T. Form 4		4	Yok	A-B grubu birlikte	Sagalassos	İ.S. 2.-3. yy.
Kbr. T. Form 5		2	Var	A grubu	DSD	İ.S. 1. yy.
Kbr. T. Form 6		1	Var	A grubu	DSD-Sagalassos	İ.S. 3. yy.

Res. 14 Tabak Formları

Formlar	Çizim	Sayı	Pişme Hatası	Astar Yapısı	Tipoloji	Tarih
Kbr. K. Form 1		4	Var	A-B grubu birlikte	DSA-DSD-Pergamon-Sagalassos	İ.Ö. 1. yy.
Kbr. K. Form 2		5	Var	A-B grubu birlikte	İtalya-DSA-DSB-	İ.S. 1. yy.
Kbr. K. Form 3		1	Yok	B gurubu	DSB	İ.S. 1. yy.
Kbr. K. Form 4		1	Yok	B grubu	İtalya-DSB-Sagallassos	İ.S. 1. yy. sonu-2. yy. başı
Kbr. K. Form 5		1	Yok	B grubu	İtalya- DSB-2	İ.S. 1. yy. sonu-İ.S. 2. yy. başı
Kbr. K. Form 6		1	Yok	A grubu	Benzer örnek bulunamadı	İ.S. 1.-2. yy. ?
Kbr. K. Form 7		26	Var	A grubu	İtalya-DSA-DSB-Sagalassos	İ.S. 1. yy.
Kbr. K. Form 8		1	Yok	B grubu	Günlük Kullanım-Stobi	İ.Ö. 1. yy.'ın ikinci yarısı.
Kbr. K. Form 9		2	Var	B grubu	DSB- Sagalassos Günlük Kullanım-Kartaca	İ.S. 1. yy.
Kbr. K. Form 10		3	Yok	B grubu	Özgün	İ.S. 1.-2. yy.
Kbr. K. Form 11		4	Var	B grubu	Günlük Kullanım-Assos-Knossos	İ.S. 2.-3. yy.
Kbr. K. Form 12		2	Var	Yanık	Günlük Kullanım-Perge	İ.S. 1. yy. ?

Res. 15 Kase Formları

Formlar	Çizim	Sayı	Pişme Hatası	Astar Yapısı	Tipoloji	Tarih
Kbr. Güveç Form 1		4	Var	B grubu	Günlük Kullanım-Ephesos	İ.S. 2. yy.
Kbr. Kapak		2	Yok	B grubu	Günlük Kullanım	İ.S. 2. yy.
Kbr. Kapak		2	Yok	B grubu	Günlük Kullanım	İ.S. 2. yy.

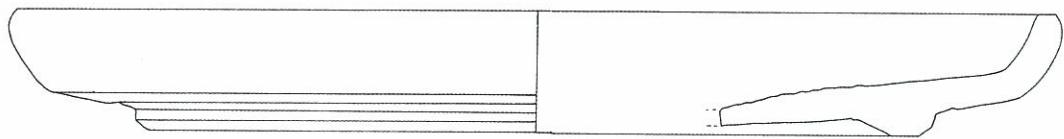
Res. 16 Güveç ve Kapak Örnekleri

Formlar	Çizim	Sayı	Pişme Hatası	Astar Yapısı	Tipoloji	Tarih
Kbr. Kupa Form 1		20	Var	A-B grubu birlikte	Günlük Kullanım-Ephesos- Korinth	İ.Ö. 1. yy. ikinci yarısı- İ.S. 1. yy.
Kbr. Kupa Form 2		10	Var	A grubu	Günlük Kullanım-Kibrus-Assos	İ.Ö. 1. yüzyılın ikinci yarısı- İ.S. 1. yüzyılın birinci yarısı.
Özel Form		1	Var	A grubu	Günlük Kullanım	İ.S. 1. yy.

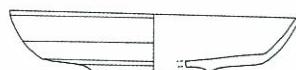
Res. 17 Kupa ve Özel Form

Formlar	Çizim	Sayı	Pişme Hatası	Astar Yapısı	Tipoloji	Tarih
Kbr. Testi Form 1		3	Var	B grubu	Günlük Kullanım-Ephesos	İ.S. 1. yy.
Kbr. Testi Form 2		1	Yok	B grubu	Günlük Kullanım	İ.S. 1.-2. yy.
Kbr. Testi Form 3		1	Var	B grubu	Günlük Kullanım	İ.S. 1.- 2. yy. ?
Kbr. Testi Form 4		1	Yok	B grubu	Günlük Kullanım-Ephesos-Didyma	İ.S. 1. yy.
Kbr. Maşrapa Form 1		4	Yok	B grubu	Günlük Kullanım Patara	İ.S. 1. yy.
Kbr. Kaide		6	Var	B grubu	Günlük Kullanım	İ.S. 1. yy.

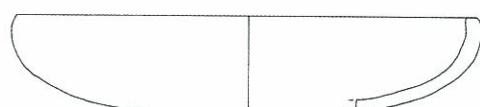
Res. 18 Testi ve Maşrapa Örnekleri

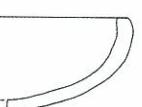
Kat. No. 1

Kat. No. 2
Kbr. T. Form 1

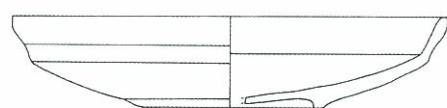
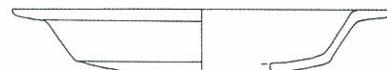
Kat. No. 3

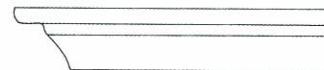
Kat. No. 4

Kat. No. 5

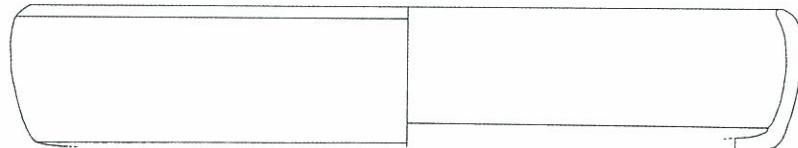
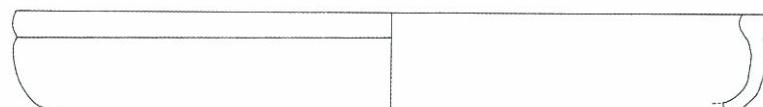
Kat. No. 6
Kbr. T. Form 3

Kat. No. 7

Kat. No. 8

Kbr. T. Form 4

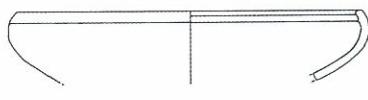
Kat. No. 9
Kbr. T. Form 5

Kat. No. 10

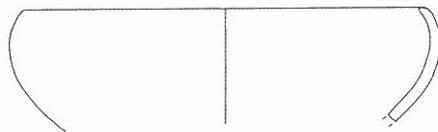
Kbr. T. Form 6

Res. 19

0 5 cm

Kat. No. 11

Kat. No. 12

Kbr. K. Form 1

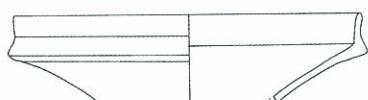

Kat. No. 13

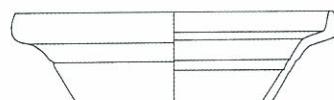

Kat. No. 16

Kbr. K. Form 3

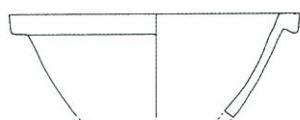

Kat. No. 14

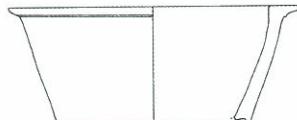
Kat. No. 15

Kbr. K. Form 2

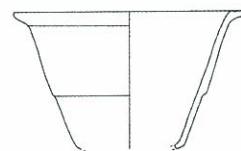
Kat. No. 17

Kbr. K. Form 4

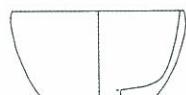
Kat. No. 18

Kbr. K. Form 5

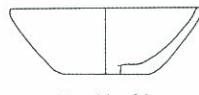

Kat. No. 19

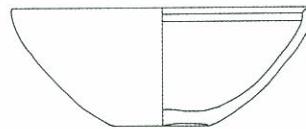
Kbr. K. Form 6

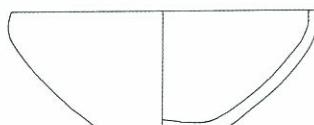
Kat. No. 20

Kat. No. 21

Kat. No. 22

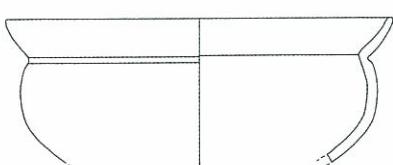

Kat. No. 23

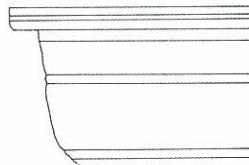
Kat. No. 24

Kbr. K. Form 7

Kat. No. 25

Kbr. K. Form 8

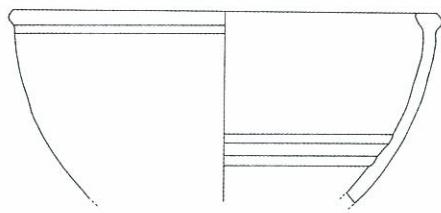

Kat. No. 26

Kbr. K. Form 9

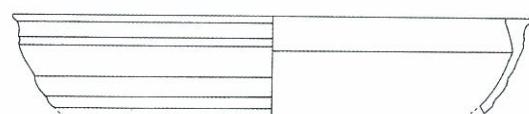
Res. 20

0 5 cm

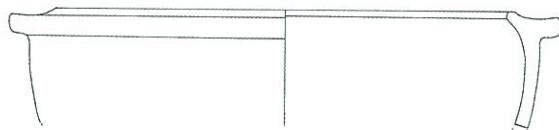
Kat. No. 27

Kbr. K. Form 10

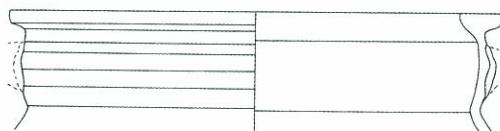
Kat. No. 28

Kbr. K. Form 11

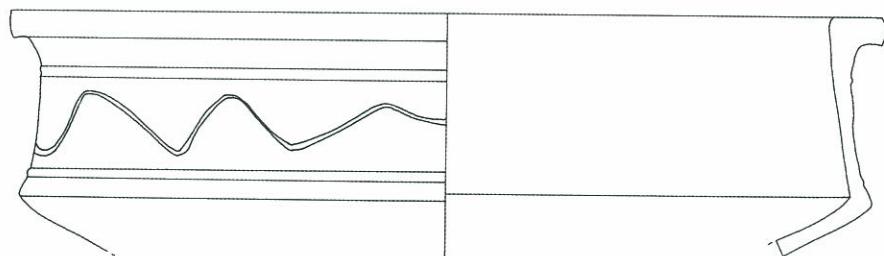

Kat. No. 29

Kbr. K. Form 12

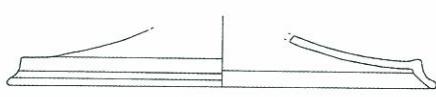

Kat. No. 30

Kat. No. 31

Kbr. Güveç Form 1

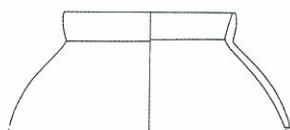

Kat. No. 32

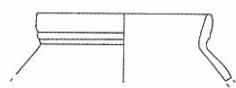

Kat. No. 33

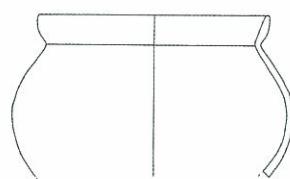
Kbr. Kapak Formları

Kat. No. 34

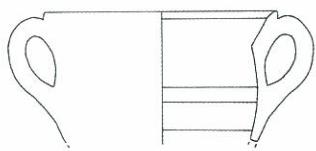

Kat. No. 35

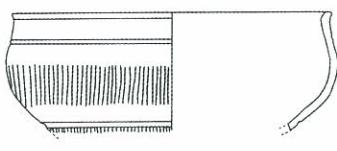
Kat. No. 36

Kbr. Kupa Form 1

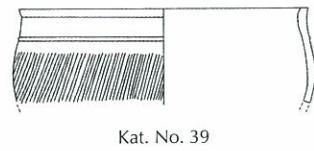

Kat. No. 37

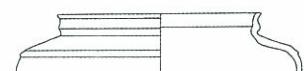
Kbr. Kupa Form 1

Kat. No. 38

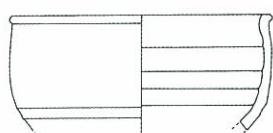

Kat. No. 39

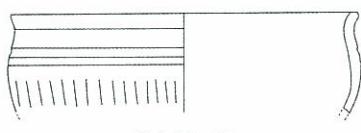

Kat. No. 42

Kbr. Özel Form

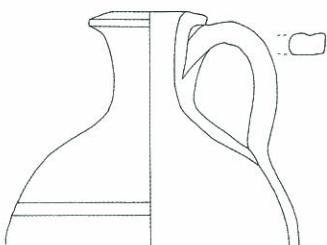

Kat. No. 40

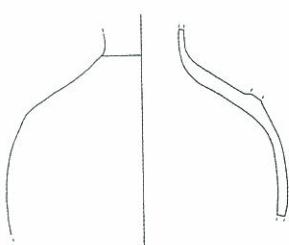
Kat. No. 41

Kbr. Kupa Form 2

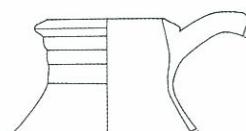

Kat. No. 43

Kbr. Testi Form 1

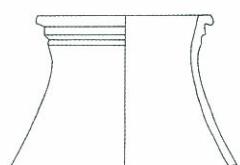

Kat. No. 44

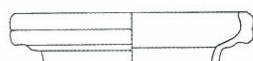
Kat. No. 45

Kbr. Testi Form 2

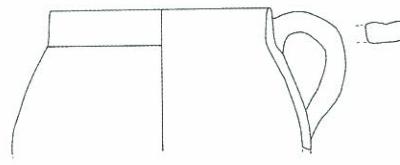
Kat. No. 46

Kbr. Testi Form 3

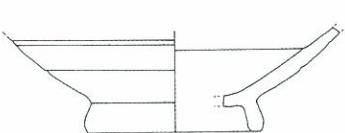
Kat. No. 47

Kbr. Testi Form 4

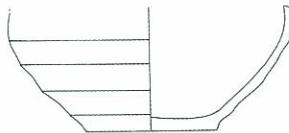

Kat. No. 48

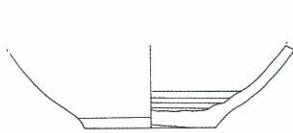
Kbr. Maşrapa Form 1

Kat. No. 49

Kat. No. 50

Kat. No. 51

Kbr. Testi-Maşrapa Kaideleri

